

IX kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ KOMISJI FINANSÓW PUBLICZNYCH

(NR 423)

z dnia 21 czerwca 2023 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Finansów Publicznych (nr 423)

21 czerwca 2023 r.

Komisja Finansów Publicznych, obradująca pod przewodnictwem posła **Andrzeja Kosztowniaka (PiS)**, przewodniczącego Komisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

– rozpatrzenie sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 r. (druk nr 3305) wraz z przedstawioną przez prezesa Najwyższej Izby Kontroli analizą wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2022 r. (druk nr 3371) w zakresie:

- 1) części budżetowej 19 – Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe:
 - a) dochody i wydatki,
 - b) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
 - c) dotacje podmiotowe i celowe,
 - d) programy wieloletnie w układzie zadaniowym,
 - e) państwowy fundusz celowy – Fundusz Reprywatyzacji;
- 2) części budżetowej 77 – Podatki i inne wpłaty na rzecz budżetu państwa:
 - dochody;
- 3) dochodów budżetu środków europejskich;
- 4) części budżetowej 81 – Rezerwa ogólna:
 - wydatki;
- 5) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 16, 19, 21, 36, 44, 46, 56, 68, 76, 77, 78 i 79;
- 6) części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem, w zakresie działów:
 - a) 756 – Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem,
 - dochody i wydatki,
 - b) 758 – Różne rozliczenia:
 - dochody i wydatki,
 - wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
 - dotacje celowe;
- 7) części budżetowej 79 – Obsługa długu Skarbu Państwa:
 - dochody i wydatki;
- 8) przychodów i rozchodów budżetu państwa;
- 9) państwowej osoby prawnej – Polskiej Agencji Nadzoru Audytowego.

W posiedzeniu udział wzięli: **Sebastian Skuza** sekretarz stanu oraz **Piotr Patkowski** podsekretarz stanu w Ministerstwie Finansów wraz ze współpracownikami, **Stanisław Jarosz** dyrektor Departamentu Budżetu i Finansów Najwyższej Izby Kontroli wraz ze współpracownikami, **Justyna Adamczyk** zastępca prezesa Państwowej Agencji Nadzoru Audytowego wraz ze współpracownikami, **Łukasz Chrobak** dyrektor Instytutu Finansów oraz **Sławomir Dudek** prezes zarządu Instytutu Finansów Publicznych.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Adrian Maćkiewicz** oraz **Anna Woźniak** z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Dzień dobry. Witam państwa bardzo serdecznie na posiedzeniu Komisji Finansów i jednocześnie przeproszam za spore opóźnienie, ale mam nadzieję, że w trakcie Komisji nadrobimy ten czas.

Witam bardzo serdecznie pana ministra Piotra Patkowskiego – witam pana serdecznie, panie ministrze, wraz z przybyłymi współpracownikami. Witam panią Katarzynę Szwedę, dyrektora generalnego Ministerstwa Finansów – dzień dobry, pani dyrektor. Witam Justynę Adamczyk, zastępcę prezesa Państwowej Agencji Nadzoru Audytowego – witam serdecznie panią prezes. I witam gorąco, zdalnie będzie z nami pan Łukasz Chrobak, dyrektor Instytutu Finansów. Szanowni państwo, na dzisiejszej Komisji witam również gorąco koleżanki i kolegów, również biuro.

Otwieram posiedzenie Komisji Finansów.

Szanowni państwo, porządek dzienny przewiduje rozpatrzenie tak naprawdę aż dwóch dużych punktów, z czego pierwszy z nich obejmuje dziewięć podpunktów: rozpatrzenie sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 r. z druku nr 3305 wraz z przedstawioną przez Najwyższą Izbę Kontroli analizą wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej na 2022 r. (druk nr 3371) w zakresie części budżetowej 19 – Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe, w części 77 – Podatki i inne wpłaty na rzecz budżetu państwa, punkt trzeci: dochody budżetu środków europejskich, punkt czwarty: część budżetowa 81 – Rezerwa ogólna, punkt piąty: część budżetowa 83 – Rezerwy celowe, punkt szósty: część budżetowa 85 – Budżety wojewodów ogółem, punkt siódmy: część budżetowa 79 – Obsługa długu Skarbu Państwa, punkt ósmy przychody i rozchody budżetu państwa, punkt dziewiąty: państwowa osoba prawna – Polska Agencja Nadzoru Audytowego. Drugi punkt porządku dziennego, proszę państwa, będzie obejmował rozpatrzenie informacji o poręczeniach i gwarancjach udzielonych w 2022 r. przez Skarb Państwa, niektóre osoby prawne oraz Bank Gospodarstwa Krajowego (druk nr 3289).

Informuję państwa, że posiedzenie będzie prowadzone z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej umożliwiających porozumiewanie się na odległość. Informuję również, że zgłoszenia do zabrania głosu w dyskusji przez posłów należy wysyłać na adres mejlowy Komisji.

Proszę państwa, przystępujemy do realizacji porządku dziennego. Proszę o uruchomienie głosowania celem sprawdzenia kworum. Bardzo proszę o oddanie głosu przez przyłożenie karty i oddanie głosu koleżanki i kolegów, którzy są na sali, zaś koleżanki i kolegów, którzy pracują z nami zdalnie – o oddanie głosu potwierdzającego obecność państwa na Komisji w celu stwierdzenia kworum.

Szanowni państwo, kolejny raz mój nietakt. Choć był z nami na pierwszej Komisji, witam dyrektora z Najwyższej Izby Kontroli wraz ze współpracownikami. Przeproszam gorąco, nie przywitałem, ale mam nadzieję, że za chwilę będziemy mogli usłyszeć również z państwa strony opinie NIK-u dotyczące poszczególnych części.

Mamy już kworum? Tak, mamy kworum.

Tym samym kontynuujemy, proszę państwa, rozpatrywanie wykonania budżetu w częściach należących do wyłącznej właściwości Komisji Finansów Publicznych. Posłowie członkowie Komisji otrzymali pocztą elektroniczną informacje o wykonaniu budżetu przygotowane przez dysponentów części budżetowych, informacje Najwyższej Izby Kontroli o kontroli wykonania budżetu, w tym części budżetowej, a także opracowanie

Biura Analiz Sejmowych. Szanowni państwo, rozpatrywanie sprawozdania z wykonania budżetu będzie odbywało się w następującym porządku: wystąpienie dysponenta części budżetowej, wystąpienie posła wyznaczonego przez prezydium Komisji jako posła koreferenta, wystąpienie przedstawicieli Najwyższej Izby Kontroli, a następnie pytania w trakcie dyskusji i odpowiedzi przedstawicieli dysponentów części budżetowej.

Szanowni państwo, przystępujemy do realizacji punktu pierwszego i podpunktu w punkcie pierwszym, czyli części budżetowej 19 – Budżet, finanse publiczne, instytucje finansowe. Bardzo proszę o przedstawienie i zreferowanie dyrektora generalnego Ministerstwa Finansów. Bardzo proszę, oddaję głos.

Dyrektor generalny Ministerstwa Finansów Katarzyna Szweda:

Dzień dobry państwu. Bardzo dziękuję, panie przewodniczący. Szanowna Komisjo, Katarzyna Szweda, dyrektor generalny Ministerstwa Finansów.

Szczegółowe dane dotyczące wykonania planu finansowego części 19 zostały przedłożone szanownej Komisji, dlatego pozwolę sobie przedstawić w skróconej formie najważniejsze dane. W 2022 r. zrealizowano dochody budżetowe na poziomie nieco ponad 4 000 000 tys. zł. Podstawowymi źródłami wpływów w tym dziale były odsetki od środków lokowanych w Narodowym Banku Polskim oraz w Banku Gospodarstwa Krajowego. Na wzrost dochodów z tego tytułu wpływ miało przede wszystkim zwiększenie oprocentowania lokat w 2022 r. Plan wydatków budżetu państwa na koniec 2022 r. w części 19 wyniósł ok. 9 300 000 tys. zł, w tym wydatki na współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej w kwocie blisko 70 000 tys. zł. Wydatki budżetu państwa w części 19 zrealizowano na poziomie 9 200 000 tys. zł, w tym wydatki na współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej w kwocie 74 000 tys. zł. Stanowiło to 99% planu wydatków po zmianach. Wydatki przeznaczono na: dotacje i subwencje – 292 000 tys. zł, świadczenia na rzecz osób fizycznych – 63 000 tys. zł, wynagrodzenia – 6 000 000 tys. zł, pochodne od wynagrodzeń – 937 000 tys. zł, pozostałe wydatki bieżące jednostek budżetowych to 1 300 000 tys. zł i wydatki majątkowe 433 000 tys. zł. Największy udział w całości wydatków budżetu państwa stanowiły wynagrodzenia wraz z pochodnymi. Wynagrodzenia dla pracowników Ministerstwa Finansów i jednostek podległych, w tym wynagrodzenia związane z realizacją projektów współfinansowanych z budżetu Unii Europejskiej, to jest 77% wszystkich wydatków.

Wydatki środków europejskich. W ustawie budżetowej na rok 2022 wydatki budżetu środków europejskich w części 19 określono na kwotę 23 000 tys. zł z przeznaczeniem na realizację krajowych programów operacyjnych realizowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 Unii Europejskiej. W trakcie roku plan wydatków budżetu środków europejskich został zwiększony o 34 000 tys. zł z rezerwy celowej na finansowanie programów z budżetu środków europejskich. W wyniku tych zmian plan wydatków budżetu środków europejskich na koniec 2022 r. w części 19 wyniósł 57 000 tys. zł. Wykonanie wydatków ukształtowało się na poziomie 42 000 tys. zł, co stanowiło 74% planu po zmianach.

Ministerstwo Finansów obsługuje również Fundusz Reprywatyzacji. W 2022 r. przychody funduszu zrealizowano w wysokości 4 900 000 tys. zł, co stanowiło 96% planu po zmianach. Głównie są to przychody z tytułu nieodpłatnego otrzymania skarbowych papierów wartościowych, a także odsetki od udzielonych pożyczek i środków zgromadzonych na rachunku bankowym funduszu. Ze środków funduszu zrealizowano koszty w wysokości 6 900 000 tys. zł, co stanowiło 85% planu po zmianach. W szczególności były to wydatki na nabywanie i obejmowanie przez Skarb Państwa akcji w spółkach oraz wydatki związane z przekazywaniem skarbowych papierów wartościowych na nabycie lub objęcie akcji.

Na zakończenie chciałabym zaznaczyć, że Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniła wykonanie budżetu państwa w części 19 w 2022 r. Bardzo dziękuję, panie przewodniczący. Proszę o pozytywną opinię.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Serdecznie dziękuję.

Bardzo proszę, czy mamy posła koreferenta?

Posel Marcin Porzucek (PiS):

Tak.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Jest pan poseł. Oddaję głos. Posel Marcin Porzucek. Bardzo proszę.

Posel Marcin Porzucek (PiS):

Dziękuję, panie przewodniczący.

Usłyszeliśmy szczegółowe informacje, które zresztą wszyscy są w stanie zdobyć. Krótko mówiąc, jeżeli chodzi o opinię w sprawie wykonania budżetu państwa w roku 2022 w części 19 – Budżet, finanse publiczne, instytucje finansowe, w mojej ocenie sprawozdanie z wykonania budżetu w zakresie części 19 w sposób przejrzysty i rzetelny ukazuje realizację dochodów i wydatków w tej części, a jej wykonanie daje podstawę do przyjęcia sprawozdania.

Jeszcze tylko chciałem dodać, bo nie miałem okazji odnieść się do propozycji pani poseł Skowrońskiej na poprzedniej Komisji. Oczywiście takie posiedzenie podkomisji... Pani zastosowała trochę inną nazwę pani, ale rozumiem, że chodzi o podkomisję, której jestem przewodniczącym. Dwa miesiące temu prosiłem wszystkich członków, aby złożyli swoje propozycje. Nie było wtedy odzewu, ale traktuję pani propozycję jako pewną jaskółkę, więc oczywiście takie posiedzenie odbędzie się jeszcze w tym miesiącu. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Bardzo dziękuję za deklarację, panie pośle, panie przewodniczący.

Szanowni państwo, bardzo proszę o wystąpienie przedstawiciela Najwyższej Izby Kontroli.

Dyrektor Departamentu Budżetu i Finansów Najwyższej Izby Kontroli Stanisław Jarosz:

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący.

Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła kontrolę wykonania budżetu państwa w Ministerstwie Finansów w części 19. Badaliśmy w szczególności realizację wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych, sporządzanie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za czwarty kwartał w zakresie operacji finansowych, system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań, a także nadzór i kontrole sprawowane przez dysponenta części budżetu w trybie art. 175 ust. 1 i 2 ustawy o finansach publicznych, w tym nadzór nad wykonywaniem planów finansowych podległych jednostek, nadzór nad wykorzystaniem i rozliczeniem dotacji wypłaconych z budżetu państwa w części 19 – Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe.

Ponadto przeprowadziliśmy analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonaniem planu dochodów budżetowych, z wynikami roku ubiegłego. Najwyższa Izba Kontroli w konkluzji kontroli... Wystąpienie pokontrolne zostało skierowane do ministra finansów. Minister finansów wniósł zastrzeżenia do jednego z ustaleń, które zostały oddalone przez Kolegium Najwyższej Izby Kontroli. Informacja o wynikach kontroli w części 19 została państwu rozesłana. Najwyższa Izba Kontroli oceniła wykonanie budżetu w zakresie części 19 i w tej samej kontroli również wykonanie planu finansowego Funduszu Reprywatyzacji, który od kilku lat jest w dyspozycji ministra finansów.

Jeżeli chodzi o część 19, ocena Najwyższej Izby Kontroli jest pozytywna. Badaliśmy tutaj obszary, o których mówiłem, i badaliśmy także wydatki. Nasze badania były oparte na próbach. Szczegółowym badaniem objęliśmy 25,6% wydatków realizowanych przez ministerstwo, czyli 2,5% wydatków w całej części. Mówimy tu o części budżetowej, która z jednej strony, co już pani dyrektor generalna powiedziała, realizuje dochody, specyficzne dochody, natomiast z drugiej strony realizuje wydatki związane z kosztami utrzymania Krajowej Administracji Skarbowej, to jest... Mówimy tutaj o kwotach: 9 000 000 tys. zł w zakresie wydatków i 4 000 000 tys. zł w zakresie dochodów. To duży budżet i duża skala oddziaływania ministra. W sumie mamy do czynienia z 22 dysponentami. Poza dysponen-

tem w części 19, który jest jednocześnie dysponentem trzeciego stopnia, mamy jeszcze 21 dysponentów trzeciego stopnia bezpośrednio podległych dysponentowi, a więc dyrektor generalny, 16 dyrektorów izb administracji skarbowej, dyrektor Centrum Informatyki Resortu Finansów, dyrektor Krajowej Szkoły Skarbowości, dyrektor Krajowej Informacji Skarbowej oraz dyrektor Instytutu Finansów. Wymieniam te obszary, gdyż pokazuje to rozpiętość nadzoru ministra nad dużym obszarem, istotnym dla funkcjonowania finansów państwa. Zbadaliśmy również 61% wydatków budżetu środków europejskich, co stanowiło ponad 7% wydatków w całej części 19. Stwierdzamy, że wydatki były ponoszone w granicach ustalonego planu finansowego. Objęte kontrolą wydatki zostały zrealizowane terminowo i na cele służące realizacji zadań jednostki. To jest uzasadnienie oceny pozytywnej.

Chcę wymienić kilka wyjątków, nieprawidłowości, które dotyczyły wydatków na zakup usług dystrybucji energii elektrycznej, zakup czasu antenowego. Pozostałe skontrolowane wydatki zostały poniesione prawidłowo, z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi. Wspomniane nieprawidłowości, z uwagi na ich skalę, nie miały wpływu na ocenę kontrolowanej działalności. W przypadku zakupu usług dystrybucji energii elektrycznej stwierdziliśmy, że w ministerstwie nie podjęto możliwych działań w celu ograniczenia wydatków obejmujących opłatę sieciową stałą oraz opłatę za ponadumowny pobór energii elektrycznej. Natomiast zakup czasu antenowego bez przeprowadzenia odpowiedniego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego dotyczył umowy na przeprowadzenie w jednej ze stacji telewizyjnych i kanałach tematycznych na rzecz Ministerstwa Finansów kampanii polegającej na emisji spotów informujących o wsparciu dla kredytobiorców. Zamówienia na kwotę 1 000 tys. zł udzielono z pominięciem ustawy – Prawo zamówień publicznych. Minister finansów powołuje się na wyłączenie, o którym mowa w art. 11 ust. 1 pkt 5 tej ustawy, mimo że podmiot, któremu udzielono zamówienia, zdaniem Najwyższej Izby Kontroli nie był dostawcą usług medialnych. Było to przedmiotem rozpatrzenia zastrzeżeń przez Kolegium. W związku z tym naruszeniem prawa zamówień publicznych Najwyższa Izba Kontroli skierowała do właściwego rzeczownika dyscypliny finansów publicznych zawiadomienie o ujawnionych okolicznościach wskazujących na możliwość naruszenia dyscypliny finansów publicznych.

Pozostałe stwierdzone nieprawidłowości z uwagi na ich skalę i formalny charakter również nie miały wpływu na ogólną ocenę pozytywną wykonania budżetu w części 19. Chcę tu wspomnieć jeszcze o takich nieprawidłowościach jak nieujęcie w planie wydatków części 19 środków na realizację programu wieloletniego „Modernizacja Krajowej Administracji Skarbowej w latach 2020–2022”, brak w umowie na zakup usług rezerwacji i wystawiania biletów lotniczych oraz rezerwacji miejsc noclegowych, postanowienia dotyczącego jednego z rodzaju ewentualnych kar umownych naliczanych wykonawcy, które było wymagane przez przepisy prawa zamówień publicznych, czy zatwierdzenie dzień po terminie jednej z udzielonych dotacji. W ramach szczegółowego badania wydatków na działalność promocyjno-reklamową w łącznej kwocie 2 800 tys. zł ustaliliśmy, że zrealizowane zostały określone w umowach mierniki skuteczności działalności promocyjno-reklamowych. Ministerstwo Finansów oceniło efekty rzeczowe przeprowadzonych kampanii przy wykorzystaniu wskaźników pomiaru adekwatnych do wykorzystywanych kanałów komunikacji, a więc na przykład liczby osób, do których dotarł przekaz mierzony tzw. zasięgiem, dotarciem do beneficjenta kampanii, liczby i nakładów ulotek, które zostały opublikowane lub wydrukowane i udostępnione podatnikom. NIK nie kwestionując powyższych działań, zauważa jednak, że zastosowane wskaźniki pokazują, czy przyjęte do realizacji przez zleceniobiorcę zadania zostały zrealizowane, a nie jaki był osiągnięty efekt rzeczowy podjętej kampanii. Przykładowo przy zastosowaniu powyższych wskaźników trudno jest oszacować skalę kredytobiorców, którzy dzięki działaniom promocyjnym Ministerstwa Finansów skorzystali z preferencji kredytowych, chociażby z uwagi na fakt, że szeroko zakrojone działania informacyjne podejmowały niemal wszystkie krajowe media, w tym nieuzyskujące wsparcia finansowego od Ministerstwa Finansów.

Najwyższa Izba Kontroli zaopiniowała również pozytywnie prawidłowość sporządzania łącznych sprawozdań za 2021 r. przez dysponenta części 19 i sprawozdań jednostko-

wych urzędu obsługującego ministra finansów. W związku z tymi nieprawidłowościami myśmy wskazali, skierowali wnioski do ministra finansów czy wnioski o podjęcie działań zmniejszających wydatki związane z poborem energii pojemnościowej biernej, ujmowanie w planie wydatków części 19 na dany rok wydatków wynikających z programu wieloletniego dotyczącego modernizacji KAS czy dokonywanie wydatków na zakup czasu antenowego zgodnie z przepisami ustawy – Prawo zamówień publicznych. I tutaj również wskazują na to, że występują... Ciągłe aktualne są wnioski z poprzednich lat, które dotyczyły zaprzestania ujmowania w planie dysponenta środków na wydatki jednostek podległych oraz ujednoczenia przepisów w zakresie rozliczenia wydatków i dochodów środków z tytułu kar umownych w ramach projektów finansowanych z udziałem środków europejskich.

W odpowiedzi na wystąpienie pan minister poinformował, że zostały podjęte działania w celu realizacji wniosków. I tutaj na przykład w celu realizacji wniosku dotyczącego zakupu energii elektrycznej ministerstwo przeprowadzi analizę faktur za dystrybucję oraz podejmie działania mające na celu znalezienie rozwiązania umożliwiającego zmniejszenie poboru energii pojemnościowej biernej. W stosunku do wniosku dotyczącego zakupu czasu antenowego ministerstwo co do zasady nie zgadza się z podejściem Najwyższej Izby Kontroli, wskazuje jednak, że wprowadzi pewne mechanizmy, które w procesie wyboru następnym wykonawców tego typu usług uchronią przed nieporozumieniami, które wynikły w czasie kontroli Najwyższej Izby Kontroli, a mianowicie, żeby było jasne, że tym nabywcą jest osoba, o której mowa w art. 11 ust. 1 pkt 5 ustawy – Prawo zamówień publicznych. I to jest ta część 19, co do której, konkludując, ocena jest pozytywna.

Natomiast, jeżeli chodzi o kwestię dotyczącą Funduszu Reprywatyzacji, to tutaj badaliśmy planowanie i realizację przychodów funduszu, planowanie i wykonanie kosztów, efekty realizowanych zadań i gospodarowanie wolnymi środkami, no i kwestie sporządzania sprawozdań, ponadto system kontroli zarządczej. Celem działania Funduszu Reprywatyzacji jest zaspokojenie roszczeń byłych właścicieli mienia przejętych przez Skarb Państwa oraz usuwanie skutków prawnych decyzji reprywatyzacyjnych wydawanych z naruszeniem prawa, m.in. przez wypłatę odszkodowań wynikających z prawomocnych wyroków czy ugód sądowych. Ale w 2021 r. Fundusz Reprywatyzacji otrzymywał skarbowe papiery wartościowe, które były głównym źródłem przychodów funduszu. Łączna wartość nominalna otrzymanych skarbowych papierów wartościowych to było ponad 5 000 000 tys. zł. Szczegółowym badaniem objęliśmy... Zwracam uwagę – i to jest oczywiste – że pozostałe funkcje funduszu ustawowo zostały funduszowi przypisane kolejnymi zmianami ustaw o zakresie działania funduszu. Szczególnym badaniem objęliśmy przychody i koszty w kwotach 4 600 000 tys. zł i 6 500 000 tys. zł. W naszej ocenie fundusz prawidłowo i zgodnie z planem realizował przychody i koszty oraz zadania funduszu. Stwierdzona nieprawidłowość w zakresie zawyżenia o 1 600 000 tys. zł należności z tytułu odsetek za opóźnienie nie skutkowała obniżeniem oceny wykonania planu finansowego funduszu. W trakcie kontroli skorygowano błędne naliczenie odsetek oraz złożono odpowiednią korektę rocznych sprawozdań z wykonania budżetu. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie zaopiniowała sprawozdania za 2022 r. z wykonania planu finansowego funduszu oraz w zakresie operacji finansowej za czwarty kwartał.

Najwyższa Izba Kontroli wskazuje, że jakkolwiek koszty i rozchody Funduszu Reprywatyzacji ponoszone są na podstawie obowiązujących przepisów prawa, od kilku lat w znacznej większości nie są one związane z celem, do jakiego fundusz został pierwotnie powołany, tj. zaspokojenie roszczeń reprywatyzacyjnych. Ponad 90% wartości wszystkich zadań funduszu w latach 2019–2022 dotyczyło kosztów związanych z objęciem lub nabyciem akcji i udzielania pożyczek. Najwyższa Izba Kontroli już w ubiegłorocznej kontroli zwróciła uwagę, że w 2019 r. utworzono inny państwowy fundusz celowy, Fundusz Inwestycji Kapitałowych, którego środki są de facto przeznaczone jedynie na nabywanie i obejmowanie akcji i udziałów przez Skarb Państwa. Mając na względzie m.in. zasadę przejrzystości finansów publicznych, Najwyższa Izba Kontroli stoi na stanowisku, że co do zasady w polskim porządku prawnym nie powinny funkcjonować dwa państwowe fundusze celowe, których środki są przeznaczone na realizację tych samych

zadań, tj. na nabywanie lub obejmowanie akcji i udziałów przez Skarb Państwa. Wskazujemy tym samym na możliwość i zasadność ograniczenia funkcji Funduszu Reprywatyzacji do realizacji zadań, do jakich fundusz został pierwotnie powołany. Niemniej mając na uwadze, że w kolejnych latach środki Funduszu Reprywatyzacji mogą być nadal przeznaczane na nabywanie lub obejmowanie przez Skarb Państwa reprezentowanych przez prezesa Rady Ministrów akcji i udziałów w spółkach, Najwyższa Izba Kontroli dodatkowo wskazuje na potrzebę zmiany dysponenta tego funduszu i ustanowienie nim prezesa Rady Ministrów, a nie jak dotychczas – ministra właściwego do spraw finansów publicznych. Wynika to z faktu, że decyzje o objęciu lub nabyciu akcji czy udziałów oraz o udzieleniu pożyczek ze środków funduszu są podejmowane przez prezesa Rady Ministrów, a rola dysponenta funduszu w tym zakresie została ograniczona w zasadzie do opiniowania wniosków i projektów oraz realizacji dyspozycji wypłaty środków. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Bardzo dziękuję panu dyrektorowi.

Szanowni państwo, otwieram dyskusję w tym punkcie. Czy są zgłoszenia?

Poseł Krystyna Skowrońska (KO):

Poseł Cichoń.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Bardzo proszę, Janusz Cichoń. Panie pośle, oddaję głos.

Poseł Janusz Cichoń (KO):

Szanowny panie przewodniczący, Wysoka Komisjo – do Funduszu Reprywatyzacji. Rzeczywiście od paru lat mamy do czynienia z rolowaniem przepisów, które pozwalają na finansowanie zakupu obligacji, akcji, obejmowanie udziałów ze środków formalnie nie budżetu państwa, ale tak naprawdę nas obciążających, bo finansowanie jest w oparciu o obligacje, skarbowe papiery wartościowe. Ja mam pytanie: co my tak naprawdę za te środki kupujemy? Czy mamy jakąś strategię? Czy to jest renacjonalizacja majątku, czy to jest może nacjonalizacja tego majątku? Jakich zakupów w ostatnich latach dokonaliśmy, a przynajmniej w 2022 r.?

Mam też pytanie związane z planowaniem wydatków. Jeśli ja to dobrze kojarzę, to mamy tutaj do czynienia z limitem, jeśli chodzi o skarbowe papiery wartościowe, w ramach ustawy o budżetowej. Jaki był limit w ubiegłym roku i na ile w tym limicie mieściło się 5 mld zł?

Podzielam pogląd Najwyższej Izby Kontroli, że istnienie dwóch podobnych funduszy... Zresztą pamiętam moment powoływania Funduszu Inwestycji Kapitałowych w 2019 r., tu miały się skupić tego rodzaju działania państwa i miały one dotyczyć strategicznych obszarów związanych z bezpieczeństwem państwa, szeroko rozumianym bezpieczeństwem państwa. Ciekaw jestem, czy tak rzeczywiście jest.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Dziękuję.

Pani przewodnicząca Krystyna Skowrońska.

Poseł Krystyna Skowrońska (KO):

W kontekście przedłożonego sprawozdania, opinii Najwyższej Izby Kontroli wprost dużych uwag nie mam, jednak pytania mam. Bardzo serdecznie witam – bo myślę, że pan przewodniczący zauważył – razem z panem ministrem serdecznie witamy co najmniej 25 pracowników resortu finansów w tej części budżetowej. Miło nam, że państwo jesteście razem z nami. To pokazuje, ile pracy ma wykonać Komisja Finansów Publicznych – przynajmniej chciałabym to zauważyć.

W kontekście poprzedniej wypowiedzi przedstawiciela Komisji Nadzoru Finansowego, dotyczącej wynagrodzeń kadry kierowniczej, które zwiększono o 150%, do osiemdziesięciu paru tysięcy zł dla przewodniczącego i siedemdziesięciu paru tysięcy miesięcznie dla wiceprzewodniczących Komisji Nadzoru Finansowego, to wasze podwyżki w tym sprawozdaniu w resorcie wyglądają skromnie. Państwo wskazali, że podwyżki

ujęte w ustawie budżetowej to 4,4%. Niemniej jednak poprosiłabym o udzielenie odpowiedzi przez pana ministra w sprawie wielkości zatrudnienia. Co prawda mamy tutaj, ale wprost pytam o liczbę ministrów w resorcie, w Ministerstwie Finansów, zwiększanie się liczby ministrów odpowiedzialnych za finanse, ale i ogółem wszystkich ministrów, którzy odpowiadają za części budżetowe. Myślę, że z liczbą ministrów i wiceministrów to mamy najliczniejszy rząd, który odpowiada za budżet – OK, to o tym wiemy, ale chcę, żebyście nam państwo pokazali skalę tego.

Do drobnych uwag dotyczących 1 mln zł, które wskazał pan dyrektor z Najwyższej Izby Kontroli, nie będę się odnosiła. Interesuje mnie jedna rzecz, której nie znalazłam w odpowiedzi, w przedłożonym sprawozdaniu – zatrudnienie w ciągu roku wysoko wykwalifikowanych pracowników do realizacji kluczowych zadań w Ministerstwie Finansów. Chciałabym się zapytać: ile takich osób państwo zatrudniali? Jaki zakres obowiązków był im powierzony do realizacji tych kluczowych zadań? Chciałabym zapytać o sposób ich wynagradzania, czyli średnie i te... Chciałabym prosić o udzielenie odpowiedzi na ogólne pytanie, bo z przedłożonej informacji... Przyszło państwa ileś i każdy odpowiada za jakiś kawałek budżetu w resorcie w części 19. Podzielenie wykonania sprawozdania m.in. na działy i rozdziały – tego nie możemy, przynajmniej ja nie mogę na ten moment znaleźć. Chodzi o osoby, które są zatrudniane na szczególnych zasadach, w sposób szczególny, wynagradzane w sposób szczególny. Tutaj nie ma syntetycznej wypowiedzi jako całej części. Poprosiłabym o informację, jakie były zlecane i jakim osobom te szczególne zadania. Proszę o udzielenie odpowiedzi na piśmie. Dziękuję.

Aha, mam jeszcze jedną rzecz. Czy resort finansów albo czy w tej części budżetowej... Nie wiem nawet, do czego zadać to pytanie. Pojawiają się informacje, które otrzymują emeryci, z korespondencją, do której się dołącza pan premier i na przykład pani minister rodziny. Są to korespondencje do niektórych innych części, do których dołączają się inni członkowie rządu. Jak państwo rozliczacie te koszty? Czy pan premier partycypuje w koszcie wysyłki listu, który wysyła ZUS? Jakie to są koszty? Bo na to idzie papier, korespondencja doręczona ma większy ciężar. Ile jest takich wydatków ekstra przekazanych przez resort finansów na specjalne zadania? Bo to ktoś musi zapłacić. Jeżeli nie płaci resort finansów, to kto płaci za tę korespondencję? Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Dziękuję bardzo.

Panie ministrze, oddaję głos.

Posel Krystyna Skowrońska (KO):

Jeszcze pan poseł Siekierski.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Oj, przepraszam.

Panie ministrze, proszę mi wybaczyć. Niestety dzisiaj jakaś moja wyjątkowa nie-uwaga. Bardzo przepraszam.

Czesław Siekierski. Panie pośle.

Posel Czesław Siekierski (KP):

Nie szkodzi.

Bardzo krótkie pytania. Zapewne resort korzysta z ekspertyz ekspertów zewnętrznych. Jaka to jest skala wydatków na ekspertyzy zewnętrzne czy różnych jednostek analitycznych, instytutów. Nie wiem, czy macie w tej chwili własny instytut. Bo kiedyś był Instytut Finansów, ale to było chyba kiedyś. To pierwsze. I drugie: jak wygląda średnia płaca resortu na tle innych resortów? Bo często jest porównanie i często inne resorty gdzieś tam po cichu o tym mówią. Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Bardzo dziękuję.

Panie ministrze, oddaję głos.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Finansów Piotr Patkowski:

Dziękuję bardzo.

Myślę, że na większość pytań kadrowych odpowie pani dyrektor generalna. Ja odpowiem na pytania, które bardziej przynależą mojej kompetencji. Odpowiadając na ostatnie pytanie pani poseł Skowrońskiej, dotyczące wydatków na listy wysyłane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych – to takim podmiotem, który powinien mieć te dane, jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych, a że dzisiaj o 14:00 będzie rozpatrywana jego cześć, to myślę, że tutaj, jeśli pani poseł zechce powtórzyć to pytanie, to ZUS na nie odpowie.

Jeśli chodzi o pytanie dotyczące tego, ilu jest wiceministrów w Ministerstwie Finansów, to wiceministrów odpowiedzialnych za działalność stricte merytoryczną Ministerstwa Finansów jest trzech: jest to minister Skuza, minister Soboń i ja. Nie powiedziałbym, że to jest dość duża...

Takie pytanie padło, to odpowiadam.

Poseł Krystyna Skowrońska (KO):

Ale ilu jest wiceministrów ogółem?

Podsekretarz stanu w MF Piotr Patkowski:

Ale nie, pani przewodnicząca...

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Pani przewodnicząca.

Podsekretarz stanu w MF Piotr Patkowski:

Ale to nie jest pytanie do ministra finansów, to po pierwsze, a po drugie, nie powiedziałbym, że jest nas za dużo w Ministerstwie Finansów, bo pode mnie podlega sześć departamentów, pod ministra Skuzę bodajże siedem albo osiem i pod ministra Sobonia pięć albo sześć, więc nie powiedziałbym, że jakoś jesteśmy na plaży i nudzimy się. Raczej bym powiedział, że jakby popatrzeć na średnie obciążenie wiceministra departamentami, to myślę, że Ministerstwo Finansów jest pod tym kątem liderem. Więc to chciałbym tutaj wyraźnie zaznaczyć.

Jeśli chodzi o kwestię Funduszu Reprywatyzacji, to w zeszłym roku pula środków, która była zapisana w ustawie o budżecie, to 35 mld zł. One głównie są wykorzystywane po przejściu całej procedury inwestycyjnej. Bo to nie są środki, które są udzielane ad hoc przez ministra finansów według własnej woli, tylko trzeba spełnić surowe wymogi, które określa rozporządzenie określające zasady działalności Funduszu Reprywatyzacji, łącznie z takimi zadaniami jak: test prywatnego inwestora, odpowiednią ocenę podmiotu zewnętrznego, kwestię dozwoloności pomocy publicznej. To nie są środki, które można sobie tak ad hoc pozyskać. Podmiotami, które dostały takie środki w roku 2022 r., są na przykład: Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście, to było 330 000 tys. zł, Polskie Promy – 350 000 tys. zł, dofinansowanie PGE SA – 2 500 000 tys. zł. Żeby tylko pokazać, jak ta inwestycja była potrzebna, przytoczę to, że PGE jako spółka publiczna, giełdowa zgodnie z Kodeksem spółek handlowych w momencie, w którym jeden udziałowiec dokonuje zwiększenia czy podniesienia kapitału zakładowego, to dokonuje się wtedy prawo poboru, z którego mogą skorzystać wszyscy pozostali udziałowcy, z którego skorzystała duża część udziałowców. To pokazuje, że ta inwestycja była zasadna, skoro niezależni inwestorzy giełdowi zdecydowali się dołączyć do podniesienia kapitału zakładowego. Nie musieli – mogli i z tej możliwości skorzystali. Podobnie było przy spółce Enea SA, która otrzymała 422 000 tys. zł. To były inwestycje – ja myślę, że nikt ich nie zakwestionuje – dotyczące rozbudowy infrastruktury sieci przesyłowej i jak się państwo domyślicie, nie przesyłowej ze wschodu, tylko raczej z innych kierunków dostarczania gazu. Pozostałe spółki to Gaz-System – 3 000 000 tys. zł, Węglkokoks SA – 562 000 tys. zł, Polski Holding Hotelowy – 200 000 tys. zł.

Teraz jakbym tylko mógł panią dyrektor poprosić, żeby uzupełniła dokładnie informację dotyczącą Funduszu Reprywatyzacji, jaka pula z 35 000 000 tys. zł została wykorzystana w zeszłym roku, bo nie cała – od razu powiem, że nie cała, natomiast dokładnej kwoty nie pamiętam, więc żeby się nie pomylić, to jakbym mógł prosić panią dyrektor, żeby to uzupełniła.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Pani dyrektor, oddaję głos. Bardzo proszę. Proszę pastylkę przyłożyć po lewej stronie pani mikrofonu.

**Radca w Departamencie Wspierania Polityk Gospodarczych Ministerstwa Finansów
Ilona Orzechowska:**

Dzień dobry. Ilona Orzechowska radca, Ministerstwo Finansów.

Jeśli chodzi o wydatki w roku 2022 związane z nabywaniem i obejmowaniem przez Skarb Państwa akcji w spółkach, to na przekazanie skarbowych papierów wartościowych zgodnie z przekazaniem wykonaniem było 3 089 242 tys. zł. Jeśli chodzi o skarbowe papiery wartościowe, które zostały przekazane właśnie na ten cel, to 3 089... Przepraszam. Wydatki na nabywanie i obejmowanie akcji w spółkach to 3 374 004 tys. zł, a przekazanie skarbowych papierów wartościowych wprost na cel związany z nabywaniem i obejmowaniem akcji to 3 089 242 tys. zł.

Podsekretarz stanu w MF Piotr Patkowski:

Pani dyrektor, inne było moje pytanie. Ile z puli 35 000 000 tys. zł przekazaliśmy skarbowych papierów wartościowych? Proszę podać jedną kwotę.

Dobrze, to zaraz sprawdzimy. A panią dyrektor Szwedę proszę, żeby uzupełniła poszczególne...

Dyrektor generalny MF Katarzyna Szweda:

Wysoka Komisjo, podaję średnie wynagrodzenie miesięczne w Ministerstwie Finansów... w resorcie, przepraszam, w resorcie finansów, to jest 8499 zł. Jeżeli chodzi o stan zatrudnienia na koniec okresu sprawozdawczego, to jest 2879,28 etatu. Jeżeli chodzi o pozostałe liczby, to tak jak pani wiceprzewodnicząca poprosiła, odpowiemy na piśmie. Jeżeli chodzi o koszt ekspertyz, to też chcielibyśmy odpowiedzieć na piśmie.

Poseł Krystyna Skowrońska (KO):

Do tygodnia.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Bardzo dziękuję. Bez wątplenia poprosimy w trybie niezwłocznym.

Szanowni państwo, czy mamy jeszcze jakieś uwagi? Czy ze strony pań, panów posłów pracujących z nami zdalnie są jakieś pytania w tej części? Nie widzę.

Szanowni państwo, mam nadzieję, że jeżeli będą możliwe do przekazania dodatkowe informacje, to w takim razie, panie ministrze, pozwolimy sobie poprosić państwa na piśmie. Przejdziemy po prostu dalej do procedowania porządku dziennego.

Szanowni państwo, stwierdzam zakończenie omawiania wykonania budżetu w części 19, części budżetowej – Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe.

Przechodzimy do podpunktu drugiego, część budżetowa 77. Panie ministrze, oddaję panu głos. Bardzo proszę.

Podsekretarz stanu w MF Piotr Patkowski:

Dziękuję bardzo. Dziękuję, panie przewodniczący.

Część 77, czyli podatki i inne wpłaty na rzecz budżetu państwa, obejmuje dochody podatkowe, część dochodów niepodatkowych oraz dochody pochodzące z Unii Europejskiej przeznaczone na finansowanie programów i projektów realizowanych przez administrację rządową. Wykonanie dochodów ogółem w roku 2022 ujętych w części 77 wyniosło 481 581 448 tys. zł. To jest nominalnie o 3,4% więcej w stosunku do prognozy zapisanej w ustawie budżetowej na przedmiotowy rok. Wśród dochodów części 77 najistotniejsze są dochody podatkowe i inne wpłaty. I tak, jeśli chodzi o wpływ otoczenia makroekonomicznego na dochody, to wygląda to następująco: wzrost gospodarczy wynosił 5,1%, ponadto realny wzrost w roku 2022 był nieznacznie wyższy od planowanego – to było 0,5 punktu procentowego, co miało wpływ na bazę podatkową przy niższym niż pierwotnie prognozowanym wzroście realnego spożycia. Jeśli chodzi o spożycie prywatne w ujęciu nominalnym, wzrosło ono o 18,2% i było wyższe o 9 punktów procentowych, niż było to w założeniach do projektu ustawy budżetowej na przedmiotowy rok.

Ponadto poza sytuacją makroekonomiczną wpływ na wykonanie dochodów podatkowych miały następujące sytuacje. Jeśli chodzi o podatek PIT, miały na to wpływ zmiany wynikające z podniesienia kwoty wolnej od podatku do 30 tys. zł, obniżenie pierwszej stawki podatkowej z 17% na 12% oraz możliwości odliczenia części zapłaconych składek na ubezpieczenia zdrowotne od podatku. Ponadto rozszerzono katalog zwolnień od przychodu, m.in. dla rodzin z czwórką lub więcej dzieci, emerytów kontynuujących zatrudnianie czy też Polaków powracających z zagranicy. Dodatkowo zwolnione z podatku zostały dodatkowe świadczenia pieniężne dla emerytów i rencistów, jak również zmieniły się zasady przekazywania udziałów z PIT dla JST. Jeśli chodzi o podatek CIT, to tutaj, podobnie jak w PIT, miała na to wpływ zmiana udziałów dla jednostek samorządu terytorialnego. Z korzyścią dla podatników modyfikacji uległy rozwiązania dotyczące tzw. podatku estońskiego, znowelizowane zostały przepisy dotyczące podatku u źródła, wprowadzono wsparcie dla kredytobiorców, tzw. wakacje kredytowe.

Jeśli chodzi o podatek akcyzowy, to tutaj mieliśmy dwa zdarzenia wpływające na ten podatek – to była tarcza antyinflacyjna oraz mapa drogowa. Tarcza antyinflacyjna miała wpływ na obniżenie części stawek akcyzy do poziomu minimum unijnego na energię elektryczną, niektóre paliwa, w tym olej napędowy, benzynę silnikową, gaz LPG, biokomponenty. Ponadto zwolniono z akcyzy energię elektryczną wykorzystywaną przez gospodarstwa domowe. Jeśli chodzi o podatek VAT, to tu z kolei... nie z kolei, tak samo jak przy akcyzie miała wpływ tarcza antyinflacyjna, przede wszystkim na produkty żywnościowe oraz energetyczne. Na koniec jeszcze dodam, że nie muszę wskazywać, że zmiany w tych czterech podatkach miały ujemny wpływ na budżet państwa, natomiast miały korzystny wpływ – i tak miało być w założeniu – na portfele i kieszenie społeczeństwa, w tym przedsiębiorców. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Bardzo dziękuję.

Szanowni państwo, proszę o wystąpienie przedstawiciela Komisji. Proszę o przedstawienie koreferatu ze strony pana posła Janusza Cichonia.

Poseł Janusz Cichoń (KO):

Szanowny panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, panie ministrze, rok 2022 to jest rok, w którym działy się w polskim systemie podatkowym rzeczy niewyobrażalne. Zaczęliście od gigantycznego bałaganu legislacyjnego zwanego Nowym Ładem podatkowym, który wszedł w życie 1 stycznia 2022 r., ale przyjmowany jesienią wywoływał gigantyczne kontrowersje i obawy co do stosowanych w nim rozwiązań. Jeśli mówimy o PIT i jeśli mówimy także o CIT, przypomnę, że budżet przygotowywany był w oparciu o reguły, które obowiązywały od stycznia. Wydaje mi się, że kalkulacja dochodów w oparciu o tamte przedłożenia była mocno niedoszacowana, bo mówiliście o korzystnych rozwiązaniach dla podatników PIT, mówiliście także o korzystnych rozwiązaniach dla firm, dla przedsiębiorców, a my mówiliśmy od samego początku, że było to założeniem nieprawdziwym, bo rosły obciążenia i w PIT, i w CIT, i to bardzo wyraźnie. Do tego w trakcie roku podatkowego nie wzięto pod uwagę na etapie planu budżetowego działań, które pojawiły się na początku roku, a w zasadzie pod koniec roku 2021 – mówię tu o pierwszej tarczy, czyli rozwiązaniach związanych z akcyzą – potem w grudniu rozporządzenie ministra dotyczące VAT, a na początku roku druga tarcza i żywność. Rozumiemy, to była reakcja, którą akceptowaliśmy i popieraliśmy także jako opozycja, bo to była reakcja na wzrost cen. Warto zauważyć, że na realizację budżetu państwa ten wzrost cen miał gigantyczny wpływ, gigantyczne znaczenie, bo przypomnę, że państwo zaplanowaliście sobie inflację w budżecie na poziomie 3,3%. Pamiętam, jak z trybuny sejmowej mówiliśmy o tym, że to jest ewidentnie założenie z sufitu, bez możliwości jakiegokolwiek realizacji. Mieliśmy rację, bo ostatecznie inflacja średnioroczna to 14,4%, niemniej jednak inflacja napędzała te dochody. W wymiarze rachunkowym to tu się niby wszystko prawie zgadza, jeśli chodzi o wykonanie budżetu, natomiast pozostaje niesmak związany z bałaganem legislacyjnym, z koniecznością korekt, które nawiasem mówiąc, nie wszystko naprawiły.

Kilka uwag szczegółowych, jeśli chodzi o podatek dochodowy od osób prawnych – tutaj mamy w porównaniu do prognozy wzrost o ponad 30%, dochody większe w stosunku do roku ubiegłego o prawie 34%. To jest potwierdzenie tego, o czym mówiliśmy, jeśli chodzi o opodatkowanie działalności gospodarczej. Nowy Ład to w gruncie rzeczy wzrost tych obciążeń. Z pewnością, jeśli ten wzrost w części wynika z uszczelnienia, to naprawdę w mniejszej części z uszczelnienia systemu podatkowego, a w większej ze wzrostu obciążeń. Jak do tego dołożymy jeszcze składkę zdrowotną, jeśli chodzi o działalność gospodarczą, to mamy obraz sytuacji polskich przedsiębiorstw, które obciążyliście w 2022 r. ponad miarę. W jakiejś mierze widzimy konsekwencje dzisiaj też w gospodarce.

Jeśli chodzi o podatek dochodowy od osób fizycznych, to próbujecie wykazać za wszelką cenę, że zmiany w PIT, które wprowadziliście, były bardzo korzystne. Ale w rachunku, który pokazujecie – mówię teraz o wykonaniu dochodów budżetowych – nie ujmujecie faktu przekazania samorządom 13 700 000 tys. zł, co obniżyło dochody budżetu o tę kwotę, a ten fakt należałoby uwzględnić w ocenie korzyści podatników wynikających już ze zmienionego Nowego Ładu. Jakbyśmy do tego jeszcze dołożyli zwolnienia podatkowe trzynastek, czternastek i wyższą składkę zdrowotną, to mielibyśmy pewnie obiektywniejszy obraz tego, jakie znaczenie miały dla podatników tak naprawdę proponowane przez was zmiany. Jeśli chodzi o VAT, to tutaj moim zdaniem mamy powody do niepokoju, bo mimo bardzo wysokiej inflacji, bardzo wysokiego wzrostu spożycia prywatnego, bo ono wzrosło o 18,2%, mamy spadek przychodu z VAT w relacji do PKB o 0,7%. Mamy świadomość, że to w dużej mierze wynika z działań rządu i obniżenia stawek, które zmierzały do obniżenia inflacji, jednak mam wrażenie, że bardzo wyraźnie odbija się szara strefa w gospodarce, w tym kontekście niepokoju też to odsuwanie w czasie takich działań jak Centralny Rejestr Faktur – moim zdaniem nieudolność w tym zakresie. Bardzo ostrożnie podchodziłbym w tym kontekście też do szacunków luki.

Jeśli chodzi o podatek akcyzowy, no to tu generalnie największy wpływ na jego kształtowanie się miały podwyżki tak naprawdę, nie obniżki, tylko podwyżki, bo podwyżki dotyczyły tych strumieni, które nie są kluczowe z punktu widzenia budżetu. Te, które są kluczowe, to tam w 2022 r. weszły bardzo wysokie podwyżki – mówię tu na przykład o alkoholu, mówię tu o wyrobach tytoniowych.

I podatek od gier. Co roku odnoszę się do niego. Dochody wzrosły nominalnie o 27,4%, tylko nie wiem, czy mamy się z czego cieszyć, biorąc pod uwagę skutki, a państwo się chwalcie, że w tych segmentach, w których są największe przychody, czyli kasyna gry, gry na automatach, nie było żadnych ograniczeń, jeśli chodzi o... Nie wiem, czy to jest przemyślana polityka państwa i czy rzeczywiście powinniśmy się tym chwalić – zwłaszcza biorąc pod uwagę społeczne konsekwencje, jeśli chodzi o hazard, dostępność do niego – bo domyślam się... Nie mamy takiego rachunku, wielokrotnie prosiłem o to, żebyśmy spróbowali ocenić te społeczne skutki, społeczne koszty i zobaczyli, jak to się ma do przychodów budżetu państwa.

Jeszcze jedna uwaga, jeśli chodzi o podatek od wydobycia kopalin. Mimo obniżki mamy wzrost dochodów. To tak naprawdę pokazuje poprawność konstrukcji tego podatku, bo wyższe ceny miedzi zadziałały, tylko trochę tymi obniżkami wybiliśmy zęby. Ja nie mam pełnego przekonania, że one były do końca przemyślane, że ich powiązanie z inwestycjami byłoby sensowniejsze. Tak naprawdę w ten sposób, przy takim podejściu KGHM konsumuje środki, zamiast je inwestować. W taką zachętę pewnie warto byłoby pójść.

Ostatnia kwestia to jest zysk NBP. Podjęliście państwo taką decyzję, jaką podjęliście, zamiast przyjąć pieniądze do budżetu i w sposób transparentny je rozdysponować, zdecydowaliście o przekazaniu tych pieniędzy do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, którego w 2022 r. już nie było. Finansowaliście inne zadania, ale tak naprawdę bez kontroli parlamentarnej, co w nas budzi... Bo to taka ucieczka od kontroli wydatków, niestety powszechna, dotyczy też przekazywania dochodów, które tradycyjnie były jednak dochodami budżetu państwa. Formalnie jest podstawa ustawowa – i większość wam na to pozwala, ale w kontekście tego, co mówi NIK, jednak systemowe zmiany prowadzą do braku przejrzystości, jeśli chodzi o wydatki publiczne i budżet państwa jako taki.

Kończąc, powiem to, co mówiłem praktycznie na wstępie – z formalnego punktu widzenia jest OK, ale pozostaje niesmak. NIK, z tego co wiem, pewnie wydał pozytywną

opinię, jeśli chodzi o ten dział, tak że taką powinniśmy wyrazić opinię jako Komisja Finansów Publicznych. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Dziękuję bardzo.

Pani przewodnicząca Krystyna Skowrońska.

Poseł Krystyna Skowrońska (KO):

Panie przewodniczący, ja mam jedno pytanie do pana ministra, bo jakoś nie wiem, jak pan minister sprawozdawał. Chciałabym dopytać o wskazany przez pana związek wakacji kredytowych z budżetem. Rozumiem tylko, że z tego tytułu są mniejsze przychody do budżetu, z tytułu podatków płaconych przez instytucje finansowe, które miały niższe dochody z tego tytułu. Czy pan minister mógłby tylko przypomnieć, jaka była kwota pomniejszenia przychodów, podstawy do zapłacenia podatku? Podkomisja pracowała i wiemy, że z wakacji kredytowych skorzystało ok. 60% czy 70%, którzy mogli być objęci tą formą wsparcia kiedyś, w roku 2015 r... nie, nie, to jest nowsze – kiedy została przygotowana sprawa dotycząca wakacji kredytowych. Ile będziemy mieli również mniejsze w tym roku, jak państwo szacujecie? Bo nie odniósł się pan minister do ogólnej wielkości. O ile były mniejsze przychody instytucji finansowych w związku z wakacjami kredytowymi i o ile szacujecie państwo mniejszy podatek? Nie odniósł się pan minister do takich konkretnych informacji w tej sprawie.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Bardzo dziękuję.

Panie ministrze, czy jest pan w stanie w tym momencie odnieść się krótko?

Podsekretarz stanu w MF Piotr Patkowski:

Jeśli chodzi o ubytek w CIT, to rzeczywiście on wynika z tego, że były mniejsze dochody instytucji finansowych – choć i tak rekordowe, jak pokazuje dość ciekawe zjawisko, że instytucje finansowe, które były bardzo przeciwne wakacjom kredytowym, odnotowały naprawdę rekordowe dochody. Szacowany skutek w OSR na CIT to było 1,7 mld zł – i pewnie taki skutek się utrzyma. Pamiętajmy tylko, że CIT jest podatkiem, który może być rozliczany w różnej konfiguracji, więc pewnie ten skutek 1,7 mld zł będzie bardziej w perspektywie dwuletniej niż jednego roku, ale zgodnie z prognozą OSR i też z tym, jakie było realne skorzystanie z wakacji kredytowych przez kredytobiorców, ten skutek to 1,7 mld zł.

Natomiast jeśli chodzi o koszty, które instytucje finansowe poniosły w związku z wakacjami kredytowymi, to jest to wartość zawiązanych rezerw. Ja tej wartości dokładnie teraz nie pamiętam, więc też o niej nie będę mówił, ale to jest bardzo łatwe do odnalezienia, bo ona jest podawana w sprawozdaniach finansowych banku, więc tak ją po prostu trzeba ująć, że wartość zawiązanej rezerwy to jest jednocześnie koszt, który sektor poniósł w związku z wakacjami kredytowymi.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Bardzo dziękuję.

Ad vocem pani przewodnicząca.

Poseł Krystyna Skowrońska (KO):

Panie ministrze, po co taka emocja w pokazywaniu wyników finansowych? Przecież pan doskonale wie, że w tym zakresie pan nie mówi z taką emocją o tym, że macie najwyższą inflację i dwa razy wyższą niż w Unii Europejskiej – i nic z tym państwo nie robicie. Pan wie doskonale, że to było realizacją zapisów w zakresie zawartych umów. To tyle i tylko tyle. Tak że chciałabym, by pan emocje... Niech pan to powie, że po drugiej stronie będą mniejsze koszty, będą mniejsze przychody, kiedy będzie niższa inflacja i kiedy wskaźniki, w oparciu o które są konstruowane umowy... – rozmawialiśmy z UKNF dzisiaj na ten temat – to może wtedy powiemy, jak będzie się obniżała stopa procentowa w NBP. Wtedy będziemy mieli do czynienia, jak będzie próba obniżenia inflacji w ten sposób czy działań zmierzających do obniżenia inflacji w Polsce, a tę mamy najwyższą w Europie, dwa razy wyższą...

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Nie mamy najwyższej.

Poseł Krystyna Skowrońska (KO):

...dwa razy wyższą niż średnia europejska. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Pani przewodnicząca, ja też nie rozumiem, dlaczego taka reakcja. Sektor bankowy miał znakomity okres i ten znakomity okres cały czas trwa, no to...

Poseł Krystyna Skowrońska (KO):

Ale jak szorowały po dnie, nikt nie mówił.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Nie, bo to jest stwierdzenie pewnego faktu, więc proszę jakoś tam...

Podsekretarz stanu w MF Piotr Patkowski:

Panie przewodniczący, ja bym skonkludował tak, że po prostu Prawo i Sprawiedliwość bardziej rozumie emocje kredytobiorców niż emocje banków.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Bardzo panu dziękuję. I nie wchodźmy już...

Poseł Krystyna Skowrońska (KO):

A na podwyżki w KNF niestety państwo nic nie zareagowali.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Proszę państwa, ja jestem teraz stronnikiem mojego kolegi z Komisji. Pan poseł zabiera w tym momencie głos. Dwa razy przeoczyłem, teraz muszę być correct na 120%. Bardzo proszę.

Poseł Czesław Siekierski (KP):

Bardzo dziękuję. Ja raczej bym się odnosił do rządu niż do PiS-u, bo dzisiaj rząd jest taki jak koalicja.

Chciałbym usłyszeć pogłębione wnioski związane z wprowadzeniem Nowego Ładu w roku 2022, który miał być programem rozwojowym, a sprowadził się do zamieszania w obszarze podatkowym. Stąd czy macie analizy, jakie były skutki dla budżetu, ale także dla przedsiębiorstw, dla firm? Bo to jest jednak... Wiemy jaka jest sytuacja, ja rozumiem wszystkie tarcze itd., ale zawsze trzeba wyciągać wnioski z przeszłości dla przyszłości. Jaki jest szacunek wpływów z tytułu podatku inflacyjnego? W jakiej skali inflacja wpłynęła na zmiany zasobów majątkowych społeczeństwa? Czy dokonujecie takich analiz? Jednak to miało istotny wpływ. Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Bardzo dziękuję.

Panie ministrze, oddaję głos.

Podsekretarz stanu w MF Piotr Patkowski:

Proszę, żeby pan dyrektor Szałwiński przedstawił dokładne skutki z tytułu programów podatkowych.

Zastępca dyrektora Departamentu Polityki Makroekonomicznej Ministerstwa Finansów Tomasz Szałwiński:

Dzień dobry. Tomasz Szałwiński, Departament Polityki Makroekonomicznej.

Łączne skutki Nowego Ładu i niskich podatków w 2022 r., jeżeli mówimy o obniżce w PIT, wyniosły w naszym wstępnym szacunku – bo to będzie można oszacować po dokładnej analizie sprawozdań, a tak naprawdę deklaracji podatników za 2022 r. – ale szacunki według nas wskazują, że było to blisko 30 mld zł. Tyle zostało w kieszeniach podatników w 2022 r. Oczywiście trzeba też powiedzieć o tym, że tam jeszcze był wzrost składki na ubezpieczenie zdrowotne – szacunkowo to było 7 mld zł. Więc w całym sektorze finansów publicznych u podatników zostało 22 mld zł, gdybyśmy zsumowali efekty w PIT i efekty w składce na NFZ. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Bardzo dziękuję.

Szanowni państwo, tak naprawdę trochę złamaliśmy konwencję, bo powinniśmy najpierw wysłuchać Najwyższej Izby Kontroli, a później przejść do dyskusji, ale ta dyskusja miękko została wywołana, więc poproszę teraz o zajęcie stanowiska przez Najwyższą Izbę Kontroli z nadzieją, że ta dyskusja, którą odbyliśmy, już nie będzie powtarzana. Bardzo proszę.

Dyrektor departamentu NIK Stanisław Jarosz:

Dobrze. Dziękuję bardzo, panie przewodniczący.

Właściwie dobrze się stało, ponieważ to, co przedstawił pan minister, a następnie pan poseł Cichoń, też były wiceminister finansów, pokazuje sytuację tego obszaru, czyli poboru dochodów budżetowych w tym ciekawym roku 2022. Biorąc pod uwagę pewne formalne zasady oceny tej sytuacji i narzędzia, jakie NIK posiada, i biorąc pod uwagę to, co powiedziano tutaj na końcu, że dane dotyczące faktycznego rozwoju sytuacji w zakresie na przykład podatku dochodowego od osób fizycznych będziemy mieć, jak przejrzymy deklaracje, czyli dopiero teraz, a nie w czasie kiedy robiliśmy taką kontrolę – NIK dokonała oceny pozytywnej wykonania budżetu w tej części. Zwróciliśmy uwagę na to, że te wszystkie wielkości były kształtowane w trochę innych uwarunkowaniach gromadzenia dochodów niż te, które były przyjęte w scenariuszu makroekonomicznym do ustawy budżetowej, w związku z tym gdybyśmy chcieli szczegółowo rozpisywać i opowiadać państwu, co z czego wynikało, musielibyśmy zacząć cytować to, co robią służby ministra finansów, a nie chcielibyśmy tego wprost robić, w związku z tym na tym etapie nie jesteśmy... Uznaliśmy, że żeby zobaczyć, co się stało z tymi podatkami, z tym tak zwanym... nie „tak zwanym”, z Polskim Ładem i tarczami, NIK zaprojektowała pełną kontrolę, która zaczyna się dokładnie za trzy tygodnie. I ta kontrola da nam odpowiedź na pytanie, co się stało z Polskim Ładem i z tarczami w tym obszarze podatkowym w roku 2022. Wiemy, że były tam operacje w styczniu i później w lipcu. Bardzo ciężko jest... Myślę, że po kontroli będziemy mądrzejsi. Wtedy będzie państwu przedstawiona taka informacja, po kontroli, która rozpoczyna się...

Poseł Czesław Siekierski (KP):

Jeszcze w tym roku?

Dyrektor departamentu NIK Stanisław Jarosz:

Proszę?

Poseł Czesław Siekierski (KP):

Jeszcze w tym roku?

Dyrektor departamentu NIK Stanisław Jarosz:

Zobaczymy, jak będą biegły procesy. Pan dobrze wie, panie pośle, jak i ja, że każda kontrola kończy się – później są procesy odwoławcze. Z tego wygląda, że to nie będzie przed wyborami, jeżeli tego dotyczyło pytanie.

Poseł Czesław Siekierski (KP):

Nie, nie tego.

Dyrektor departamentu NIK Stanisław Jarosz:

To ocenimy. Natomiast wielkości, które były już tutaj przedstawiane, pokazują, że głównym problemem był rzeczywiście wpływ dużej inflacji na dochody podatkowe, ale z drugiej strony również zjawisk związanych z ochroną miejsc pracy i innych konsekwencji trudnej sytuacji gospodarczej, a w związku z tym pewną ochroną przed zwyczajami, wzrostami cen energii elektrycznej i innych. To powodowało oczywiście skutki dla całego systemu dochodów podatkowych. Dane o tym, które podatki rosły, które spadały – to zostało już państwu powiedziane, o tym NIK pisze, mówi w naszej kontroli. Staramy się również powiedzieć o tych perturbacjach z ulgą dla klasy średniej. One rzeczywiście powodowały najróżniejsze komplikacje na etapie funkcjonowania tego podatku, ale to wymaga też pogłębionych badań, więc NIK w tej chwili nie czuje się w stanie ocenić zjawisk w takim działaniu jak kontrola budżetowa.

Sprawa zysku Narodowego Banku Polskiego również była podnoszona. Tu wskazujemy na to, że operacja spowodowała, że dochody nie wpłynęły do budżetu, czyli spowodowało to taki a nie inny sposób rozliczenia zysku Narodowego Banku Polskiego.

Jeżeli chodzi o element, który zawsze jest w kontrolach NIK, któremu się przyglądamy, a mianowicie ściągalsność podatku, to tutaj zwracamy uwagę na to, że na względnie dobrym poziomie utrzymała się ściągalsność wpływów bieżących. Wskaźnik realizacji podatku, wliczony jako realizacja wpływów bieżących, po obniżeniu nadpłat itd., do należności powstałych w okresie bieżącym wyniósł 98,1%, rok wcześniej było 97,9%. Oznacza to, że kształtowało się to na dosyć wysokim poziomie. To należy uznać jako zjawisko pozytywne.

Natomiast jeżeli chodzi o zaległości, trzeba zwrócić uwagę, że największy udział w podatku miały podatki od towarów i usług i były one często efektem decyzji aparatu skarbowego, który wyliczał te wielkości. Musimy zwrócić uwagę na to, że efekty organów egzekucyjnych... Znaczą tak, należności z lat ubiegłych – oczywiście jest tu duży problem z ich egzekucją i tutaj widzimy, jaka powstaje sytuacja. Jeżeli chodzi o efekty organów egzekucyjnych, które w trybie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym egzekwowały zaległości podatkowe, to one wyniosły 6 600 000 tys. zł. I tu trzeba powiedzieć, że była to kwota istotnie większa niż w poprzednim roku, ale rok 2020, czyli baza, do której to porównujemy, był wyjątkowo trudny, bo był covid, więc to wszystko jest zniekształcone, w związku z tym nie można się specjalnie tym chełpić.

Wróćę jednym zdaniem tylko do tego, że niska pozostała ściągalsność zaległości podatkowych z lat ubiegłych. Relacja wpływów na poczet zaległości z lat ubiegłych do sumy zaległości z lat ubiegłych dla głównych podatków to jest 4,6%. No ale był rok 2020, pierwszy rok covidu, gdzie było 2,8%. To tylko pokazuje, jak duża trudność będzie – czy jest – ze ściąganiem zaległości z lat poprzednich. Trzeba też zwrócić uwagę, że z powodu bezskuteczności egzekucji organy egzekucyjne umorzyły zaległości podatkowe na kwotę 6 500 000 tys. zł. To znowu nic dziwnego, ponieważ są to zaległości, które są z lat poprzednich i praktycznie rzecz biorąc, trudno uznać, żeby one były ściągalsne, tylko czas spowoduje, że one są po prostu umarzone. Tutaj należy się liczyć, że w kolejnych latach kwota zaległości podatkowych, jeżeli nie nastąpią jakieś procesy ze wzrostem szarej strefy, będzie spadać w sposób naturalny, ponieważ będą umarzone stare zaległości. Jeżeli chodzi o sprawozdania dotyczące tego obszaru, one zostały ocenione pozytywnie.

To były główne elementy mojego wystąpienia, żeby nie powtarzać tego, co panowie ministrowie już powiedzieli i co obrazuje sytuację w tym trudnym roku, czyli z jednej strony duży wpływ inflacji, która ukształtowała się zupełnie inaczej, niż zakładano – pamiętamy, że założenie było 3,6%, w efekcie średnia inflacja była chyba 14,4% – z drugiej strony cały ten problem związany z Polskim Ładem, ale i z koniecznością wprowadzenia zmian w wyniku tarcz podatkowych, które miały chronić, które miały spowodować zmniejszenie... spowodowały zmniejszenie wpływów podatkowych.

Reasumując, cała ta sytuacja – zdaniem Najwyższej Izby Kontroli nie widać tu jakichś istotnych zmian w kierunku pogorszenia się sytuacji w obszarze szarej strefy. Na to jeszcze chyba za wcześnie. Dopiero kolejne lata pokażą, zwłaszcza te lata – wiemy, że szara strefa wybucha zawsze wtedy, kiedy jest niższy wzrost gospodarczy – więc dane dotyczące tego roku i następnego będą pod tym względem może bardziej miarodajne. Na razie wzrost wyliczanego wskaźnika to jest chyba 4%. To na razie jest żadna wielkość w stosunku do 20% sprzed lat, ale pojawia się tu jakaś tendencja.

Kończąc, panie przewodniczący, Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniła wykonanie budżetu państwa w części 77 – Podatki i inne wpłaty na rzecz budżetu państwa i deklaruje, że za miesiąc czy pół miesiąca rozpoczynamy kompleksową kontrolę obszaru Polskiego Ładu.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Bardzo dziękuję, panie dyrektorze.

Szanowni państwo, odbyliśmy dyskusję, więc... Jest jeszcze pytanie ze strony pani przewodniczącej, tak? Bardzo proszę.

Posel Izabela Leszczyna (KO):

Jedno pytanie do Ministerstwa Finansów. Chciałabym zapytać – nie wiem, czy to wybrzmiało, w każdym razie ja jakoś nie odnotowałam – ile tak naprawdę kosztowała w 2022 r. tarcza antyinflacyjna. Chodzi mi o dochody z VAT-u, o zerową stawkę na żywność.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Bardzo proszę, panie dyrektorze.

Zastępca dyrektora departamentu MF Tomasz Szałwiński:

Z tarczami antyinflacyjnymi mieliśmy do czynienia głównie przy obniżce VAT na żywność, paliwa, nawozy, gaz ziemny, energię elektryczną i energię ciepłą. Kasowo to było blisko 34 000 000 tys. zł w 2022 r., Część oczywiście przechodzi też... Stawki obowiązują do końca grudnia, a płatności za grudzień są w styczniu, więc w tym roku dochodzi efekt stycznia, dodatkowo jeszcze 3 000 000 tys. zł. W całości skutek tarcz w VAT to będzie blisko 37 000 000 tys. zł. PKB w tamtym roku to ponad 3 000 000 000 tys. zł, więc jest to mocno powyżej 1 punktu procentowego PKB.

Jeszcze były tarcze antyinflacyjne w akcyzie. Tutaj skutek kasowy to jest ok. 3 000 000 tys. zł – tu mówię łącznie z VAT, bo do akcyzy płacimy VAT, więc łącznie z VAT jest to 3 000 000 tys. zł. I znów taka sama sytuacja, musimy dodać ten styczeń, bo podatek za grudzień płacony jest w styczniu – to jest 3 300 000 tys. zł. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Czyli jak byśmy nie liczyli, przekroczyliśmy 40 000 000 tys. zł.

Zastępca dyrektora departamentu MF Tomasz Szałwiński:

Tak.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

OK. Dziękuję serdecznie.

Szanowni państwo, stwierdzam zakończenie omawiania wykonania budżetu w części 77 – Podatki i inne wpłaty na rzecz budżetu państwa.

Proszę państwa, przechodzimy do podpunktu trzeciego – Dochody budżetu środków europejskich. Panie ministrze, oddaję panu głos. Bardzo proszę.

Podsekretarz stanu w MF Piotr Patkowski:

Dziękuję, panie przewodniczący.

Szanowni państwo, w ustawie budżetowej na rok 2022 w części 87 – Dochody budżetu środków europejskich zostały zaplanowane dochody w łącznej wysokości 85 946 771 tys. zł. Zrealizowano dochody budżetu środków europejskich w łącznej kwocie 72 716 320 tys. zł, co stanowi 84,6% planu ujętego w ustawie budżetowej na rok 2022. Osiągnięte dochody były związane z realizacją zadań oraz rozliczeniami płatności końcowych w ramach perspektywy finansowej 2014–2020 w łącznej wysokości 50 305 566 tys. zł, mechanizmu finansowego EOG 2014–2021 w wysokości 242 964 tys. zł, Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014–2021 w wysokości 315 093 tys. zł, wspólnej polityki rolnej w wysokości 21 848 771 tys. zł, perspektywy finansowej 2007–2013 w łącznej wysokości 3 927 tys. zł. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Bardzo dziękuję, panie ministrze.

Wiem, że na sali nie ma w tym momencie pana prof. Dariusza Rosatiego, który miał być koreferentem, w takim razie...

Posel Izabela Leszczyna (KO):

Z tego co wiem, pan profesor złożył koreferat do sekretariatu.

Sekretarz Komisji Anna Woźniak:

Nie.

Posel Izabela Leszczyna (KO):

Nie? A mam taką informację, że tak. No to...

Poseł Krystyna Skowrońska (KO):

A co on miał?

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Jest koreferentem do środków europejskich.

Poseł Izabela Leszczyna (KO):

Wiem, że pan poseł Rosati ma urlop, na który wyraziła zgodę pani marszałek...

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Tak, tak. To nie w formie...

Poseł Izabela Leszczyna (KO):

...i chyba o tym informował.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Dlatego chciałem dokończyć swoje zdanie. Mam świadomość, że nie ma w tym momencie pana posła Dariusza Rosatego, lecz zostało to przedstawione przez pana ministra. Tym samym poproszę może o odniesienie się Najwyższej Izby Kontroli do dochodów europejskich, dobrze? Bardzo proszę.

Dyrektor departamentu NIK Stanisław Jarosz:

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący.

Badaliśmy dochody budżetu środków europejskich w części 87 w Ministerstwie Finansów. Ocena ogólna jest pozytywna. W 2020 r. z budżetu Unii Europejskiej wpłynęły do Polski środki w kwocie 18 700 000 tys. euro. Tutaj zwracamy uwagę, że na wysokość tej kwoty wpływ miały potrącenia w łącznej wysokości 369 300 tys. euro dokonane przez Komisję Europejską w związku z niezapłaceniem przez Polskę kar orzeczonych wyrokami sądów europejskich. Potrącono 300 700 tys. euro w związku z wyrokiem dotyczącym Izby Dyscyplinarnej oraz 68 600 tys. euro w związku z wyrokiem dotyczącym elektrowni w Turowie. W 2020 r. zasilanie rachunków bankowych Banku Gospodarstwa Krajowego do obsługi płatności w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz z obsługi środków europejskich w części dotyczącej wspólnej polityki rolnej odbywało się w ustalonych terminach i wysokościach – tutaj robiliśmy badania na próbach. Minister finansów zapewnił środki na bieżącą realizację płatności z budżetu środków europejskich. Stan środków na rachunkach do obsługi płatności środków był monitorowany, a zlecenia płatności realizowane prawidłowo. To też jest wynik badania na określonych próbach.

Sprawozdanie roczne z wykonania planu dochodu budżetu środków europejskich w części 87 sporządzono terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalnorachunkowym. Dane wykazane były zgodnie z kwotami wynikającymi z ewidencji księgowej i stosowanym systemem kontroli zarządczej, stąd wniossek, że zapewniał on w sposób racjonalny prawidłowość sporządzenia takich sprawozdań. Na etapie realizacji ustawy budżetowej minister sprawował ogólną kontrolę wykorzystania środków pochodzenia z budżetu oraz środków z pomocy udzielanej państwom członkowskim EFTA, m.in. przez bieżącą analizę prognoz płatności przekazywanych zgodnie z art. 192 ust. 5 ustawy o finansach publicznych oraz przez monitorowanie uzasadnienia wniosków o uruchomienie środków z rezerw, a także wniosków o dokonanie zmian w planie dysponenta pod kontem ich celowości. Kontrola stopnia wykorzystania środków w zakresie budżetu środków europejskich następowała także przez analizę otrzymanych od dysponentów sprawozdań budżetowych. Najwyższa Izba Kontroli zwróciła uwagę na nieuwzględnienie przy określeniu wyniku finansowego budżetu środków europejskich zwrotu płatności dokonanych w latach 2010–2021, które wpłynęły na rachunki do obsługi płatności w roku 2022 w wysokości 1 600 000 tys. zł, co skutkowało zaniżeniem wyniku finansowego budżetu środków europejskich o tę kwotę. Na zasadność uwzględnienia tych zwrotów zgodnie z zasadą kasowości budżetu oraz przepisami ustawy o rachunkowości w wyniku budżetu środków europejskich bieżącego roku budżetowego NIK zwracała uwagę już w latach poprzednich. Podtrzymujemy stanowisko, że minister finansów powinien rozważyć i oszacować zasadność zmian w zasadach ewidencji księgowej i sprawoz-

dawczości budżetowej zwrotów dotyczących płatności z poprzednich lat budżetowych, tak aby były one uwzględniane w wyniku budżetu środków europejskich bieżącego roku budżetowego oraz wykazywane w głównych tabelach sprawozdań budżetowych.

To jest ten obszar, który chciałem państwu zasygnalizować. Na tym zakończyłbym prezentację wyników kontroli Najwyższej Izby Kontroli w zakresie wykonania budżetu środków europejskich w części 87 realizowanej w Ministerstwie Finansów. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Bardzo dziękuję, panie dyrektorze. Na początku pańskiej wypowiedzi wskazał pan, że w zeszłym roku ze środków europejskich do Polski wpłynęło 18 700 000 tys. euro? 18 700 000 tys. euro, tak?

Dyrektor departamentu NIK Stanisław Jarosz:

Tak.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

OK. Dobra.

Dyrektor departamentu NIK Stanisław Jarosz:

Takie mam dane, 18 700 000 tys. euro.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Dobrze. Dziękuję serdecznie.

Oddaję głos panu posłowi Czesławowi Siekierskiemu. Bardzo proszę.

Poseł Czesław Siekierski (KP):

Rok 2022 był rokiem, kiedy były jeszcze wykorzystywane i rozliczane środki z perspektywy finansowej do roku 2020, a także wchodziła perspektywa 2021–2027. To jest drugi rok bieżącej perspektywy. W takim razie jaki był udział obu perspektyw? Na jakim jesteśmy poziomie wykorzystania środków? Bo przecież kończy się wykorzystanie, kończy się rozliczenie perspektywy do roku 2020 no i także, pomimo opóźnienia – głównie jeśli chodzi o Fundusz Spójności – wykorzystania środków z nowej perspektywy. Jednak środki w obszarze WPR były realizowane na bieżąco, w związku z tym jaki jest poziom wykorzystania z dwóch perspektyw? Jeśli macie informację, proszę o odpowiedź, jeśli nie, to wtedy proszę o odpowiedź w formie pisemnej. Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Bardzo proszę.

Poproszę o zabranie głosu panią przewodniczącą Krystynę Skowrońską, a później poproszę o zabranie głosu pana dyrektora.

Poseł Krystyna Skowrońska (KO):

Przyłączam się do pytań pana posła Siekierskiego w zakresie podziału strumienia pieniędzy ze środków europejskich, podziału na kolejne perspektywy, z uwagą taką, że realizujemy projekt n+3 w perspektywie poprzedniej, a w bieżącej perspektywie mamy n+2. Ważne jest, abyśmy wiedzieli, ile środków i jak będzie realizowany program. Ale należy zadać główne pytanie: co było przeszkodą, że środki europejskie nie wpłynęły do Polski na tę nową perspektywę? Jak państwo – bo to chodzi o wykonanie budżetu funkcjonalnego – na to zareagowali? Bo te ustawy w zakresie sądownictwa – i m.in. wyroki TSUE z tego tytułu – blokują, więc jak mamy to oceniać? Funkcjonalnie państwo nie zrealizowali celu, aby środki europejskie z perspektywy 2021–2027 trafiły do Polski.

Druga rzecz, poprosiłabym o udzielenie odpowiedzi na pytanie, jak następowało przewalutowanie środków Unii Europejskiej z uwagi na kursy walut. Wiadomo, że to jest związane z kursem waluty. Jaki państwo zaprognozowali wcześniej, a jaki był rzeczywisty kurs przeliczenia środków z Unii Europejskiej na złotówki, po jakim kursie, jaki był średni kurs? Albo jakie było odchylenie od państwa założenia? Jaki wpływ miał kurs przeliczeniowy na wysokość środków, którymi dysponują beneficjenci, które poszły do podmiotów na rynek? Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Dziękuję, pani przewodnicząca.

Panie dyrektorze, chcąc uzupełnić własną wiedzę – albo ją potwierdzić albo uzupełnić – chciałem dopytać. Pani przewodnicząca użyła takiego stwierdzenia, że środki są blokowane z racji wyroków TSUE. Moja wiedza jest oto taka, że wyroki TSUE powodują to, że są naliczane kary, niemniej jednak wyrok TSUE w takiej czy innej sprawie nie blokuje przekazania środków europejskich do poszczególnych państw europejskich. Jak można, to gorąco bym prosił o wytłumaczenie, dobrze? Chciałbym mieć pewność, co do własnej wiedzy. Bardzo proszę, oddaję głos.

Dyrektor Departamentu Instytucji Płatniczej Ministerstwa Finansów Dorota Jaworska:

Dzień dobry państwu. Dorota Jaworska, dyrektor Departamentu Instytucji Płatniczej w Ministerstwie Finansów.

Może po kolei. Jeżeli chodzi o perspektywę 2021–2027, Polska otrzymała wszystkie należne zaliczki. Było to możliwe dopiero po przyjęciu przez Komisję Europejską programów operacyjnych. Odbyło się to pod koniec zeszłego roku. Większość programów została zaakceptowana dopiero od lipca do grudnia. Nie wynikało to tylko z tego, że my byliśmy opóźnieni, ale w tym przypadku dotyczy to całości Unii Europejskiej, dlatego że z powodu pandemii dosyć długo trwało przyjmowanie przez Komisję Europejską podstawowych regulacji dla nowej perspektywy. W związku z tym nie mogły być jeszcze wprost realizowane wszystkie programy, gdyż najpierw je przyjmujemy, dopiero potem są ogłaszane nabory – i to w tej chwili ma miejsce.

Jeżeli chodzi o perspektywę 2014–2020, to obecny rok jest ostatnim rokiem realizacji tej perspektywy. Na koniec roku kontraktacja, czyli zawarte umowy, przekroczyła 100%. Na koniec maja było powyżej 101%. Wydatki poniesione czy też otrzymane środki z Komisji Europejskiej na koniec roku to było prawie 91,8% należnej nam alokacji razem z zaliczkami. Jeżeli chodzi o spełnienie $n+3$ – ona jest już praktycznie spełniona i nie grozi nam żadne niebezpieczeństwo, że środki z tejże perspektywy nie będą wydatkowane. Jeżeli chodzi o zasadę $n+2$ – trwają prace, żeby była rozliczona o czasie, nie było żadnych opóźnień, a wszystkie projekty były zrealizowane.

Jeżeli chodzi o kursy, to przyjęta jest taka zasada, że środki są przewalutowywane w momencie podstawienia ich na rachunek dochodów budżetu środków europejskich, aby było jak najniższe ryzyko kursowe. Beneficjenci od samego początku podpisują umowy w złotówkach i w złotówkach się z nimi rozliczamy, tak że ewentualne ryzyko kursowe jest po stronie budżetu państwa. To chyba wszystko. Jeżeli coś pominęłam, to uzupełnię. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Pani przewodnicząca. Bardzo proszę.

Poseł Krystyna Skowrońska (KO):

Mechanizm przewalutowania jest mi znany, tylko chcę zapytać, czy w związku z tym, jak w roku 2021 mieliśmy inne kursy, a w roku 2022 wolumen środków europejskich, czyli w euro otrzymaliśmy jakiś... Jak to się ma w stosunku do średniego kursu z roku 2021 do roku 2022? Bo przewalutowanie wtedy daje dodatkową kwotę środków, która może być skierowana do beneficjentów. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Dziękuję.

Pani dyrektor, ja mimo wszystko będę się upierał i też prosił o jakąś odpowiedź, choć w jakimś stopniu pani odpowiedziała na pytanie dotyczące wyroków TSUE. Z jednej strony to są kary naliczane przez TSUE, a druga rzecz to jest moim zdaniem kwestia niemożności zablokowania w ogóle środków europejskich. Ale mówiąc o tym, że te środki są już nam zwalniane, choćby w tej...

Poseł Krystyna Skowrońska (KO):

Tylko w programach operacyjnych.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Pani przewodnicząca, o tym właśnie mówimy, ale to nie świadczy o tym, że środki europejskie są blokowane, bo to jest zbyt szerokie stwierdzenie. Chciałem się upewnić i cieszę się, że...

Posel Krystyna Skowrońska (KO):

To sprostuję – chodziło mi o KPO.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

To świetnie, to już coraz bardziej się rozumiemy.

A drugą rzeczą jest kwestia tych już ponad 91% zaangażowanych środków – pani tak określiła. Pani powiedziała, że pierwsze decyzje, te konkretne, zamykające już rozpoczynającą się perspektywę, zostały dopięte od lipca do grudnia poprzedniego roku, dlatego mamy do czynienia – kwestia covidowa – wspomniała pani, że mamy do czynienia z pewnym opóźnieniem. I teraz moje pytanie. Ponad 91% to są pieniądze, które są już uwalniane, tak rozumiem to, co pani powiedziała, tak?

Dyrektor departamentu MF Dorota Jaworska:

Tak.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

I chciałem zapytać, jak wyglądamy na poziomie innych państw. Bo covid to kwestia obecna w całej Europie, a więc pytanie: jak my wyglądamy w tej nowej perspektywie w zaangażowaniu środków i w konsekwencji ich zwalnianiu w relacji do innych państw europejskich? Na ile jesteśmy sprawni, na ile inni są sprawniejsi od nas, na ile być może jest tak, że to my jesteśmy jednymi z lepszych? Gorąco prosiłbym o rozwinięcie tego.

Dyrektor departamentu MF Dorota Jaworska:

Jeżeli chodzi o 90%, to ja odniosłam się do perspektywy, która się kończy.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

A, kończy się. Ok.

Dyrektor departamentu MF Dorota Jaworska:

Jeżeli patrzymy na porównanie ze wszystkimi państwami Unii Europejskiej, to w poziomie płatności dokonanych jesteśmy na pierwszym miejscu, w poziomie wykorzystania czy płatności okresowych – na trzecim. Ale trudno nas porównywać z Estonią czy Litwą, które mają po prostu zdecydowanie niższą alokację.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Tym bardziej możemy sobie jeszcze mocniej pogratulować, bo ja też tak to rozumiem, patrząc choćby na wielkość gospodarek i to, jakimi jesteśmy beneficjentami.

Dyrektor departamentu MF Dorota Jaworska:

Jeżeli chodzi o perspektywę 2021–2027, Komisja Europejska nie opublikowała jeszcze żadnych danych, dlatego że tak naprawdę poza zaliczkami żaden kraj jeszcze nie złożył żadnego wniosku o refundację, właśnie z racji tego, że te programy we wszystkich państwach były przyjmowane w zeszłym roku. To był taki deadline, więc wszystkie państwa miały decyzje zatwierdzające dla nowych programów w roku 2022, stąd też dopiero w tym roku ewentualnie mogą być skierowane pierwsze wnioski o płatność, o ile będą już rozliczane. Komisja nawet nie publikowała jeszcze takich danych, natomiast, tak jak powiedziałam, otrzymaliśmy już wszystkie zaliczki, więc tutaj mamy wszystko.

Jeżeli chodzi o potrącenia, to rzeczywiście jest tak, że żaden beneficjent na tym nie ucierpi, dlatego że to jest pokrywane przez państwo polskie w ramach deficytu budżetu środków europejskich, tak że wszystkie płatności w ramach programów są dokonywane na bieżąco.

Odnosząc się jeszcze do kursów, to jest tak, że my nie rozliczamy rocznie budżetu środków europejskich. To jest budżet rozliczany w perspektywie, tzn. w każdym roku występuje inny kurs walutowy. Przewalutowujemy najczęściej po kursie średnim NBP – czy po kursie sprzedaży, tutaj tak to wychodzi – natomiast rozliczenie całości będzie na koniec, gdyż zobaczymy, ile ostatecznie zostało wydatkowanych środków, które otrzymaliśmy z Komisji Europejskiej. Bo wtedy wyjdą nam różnice kursowe. Najprawdopodobniej będą ujemne, bo rzadko kiedy się zdarza, żeby były dodatnie. W każdym razie beneficjenci... Dlatego rozliczenie z beneficjentami jest w walucie polskiej, w złotych polskich, żeby oni nie byli na tym stratni.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Bardzo dziękuję za tę wiedzę, za te uwagi.

Proszę państwa, czy mamy coś do dodania w dochodach budżetu ze środków europejskich? Pytam panie i panów posłów, osoby, które pracują z nami zdalnie. Nikt nie zgłasza uwag.

Tym samym, szanowni państwo, stwierdzam zakończenie omówienia wykonania budżetu w części dotyczącej dochodów budżetu ze środków europejskich.

Proszę państwa, przechodzimy do podpunktu czwartego, a więc części budżetowej 81 – Rezerwa ogólna, wydatki. Bardzo proszę, panie ministrze, oddaję głos.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Finansów Sebastian Skuza:

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo...

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

I może od razu zaproponuję, abyśmy omówili część 83 łącznie, bo będziemy...

Sekretarz stanu w MF Sebastian Skuza:

Chciałem to samo zaproponować.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Bardzo proszę, panie ministrze.

Sekretarz stanu w MF Sebastian Skuza:

Dziękuję bardzo.

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, w roku 2022 rezerwa ogólna została zaplanowana w wysokości 985 000 tys. zł, z czego rozdysponowano 974 994 tys. zł, tj. 99% planu. Zgodnie z obowiązującymi przepisami rezerwą ogólną dysponuje Rada Ministrów, a także prezes Rady Ministrów, jeśli finansowanie bądź dofinansowanie zadań nie przekraczało 10 000 tys. zł, oraz minister finansów do kwoty 2 000 tys. zł. I tak w roku 2022 dokonano podziału rezerwy ogólnej jako efekt zarządzeń prezesa Rady Ministrów na kwotę 626 467 tys. zł, na skutek uchwał Rady Ministrów – na kwotę 348 527 tys. zł. Szczegółowy podział środków rezerwy ogólnej na poszczególnych dysponentów i na zadania został zaprezentowany w materiale przedłożonym Wysokiej Komisji.

Przechodząc do omówienia poszczególnych pozycji rezerw celowych, rezerwa w pozycji 16, na zobowiązania wymagalne Skarbu Państwa, została zaplanowana w wysokości 1 716 747 tys. zł. Pozostałość rezerwy wyniosła 76 462 tys. zł. W trakcie roku budżetowego środki rezerwy w wysokości 89 319 tys. zł zostały zablokowane, a następnie na podstawie polecenia prezesa Rady Ministrów przeznaczone na utworzenie rezerwy celowej, pozycja 76, na wpłatę do Funduszu Pomocy. Plan rezerwy po powyższych zmianach wyniósł 1 627 429 tys. zł, z czego rozdysponowano kwotę 1 550 966 tys. zł, tj. 95% planu z przeznaczeniem na: uregulowanie zobowiązań Skarbu Państwa, Zakładu Emerytalno-Rentowego MSWiA w zakresie wypłaty świadczeń emerytalnych oraz wyrównywania wypłat związanych ze zmianą decyzji organu emerytalnego, uregulowanie zobowiązań wymagalnych Skarbu Państwa, głównie w zakresie świadczeń na rzecz fizycznych równoważników i pozostałych należności dla policjantów oraz wydatków związanych z bieżącym funkcjonowaniem jednostki, w tym świadczeń pieniężnych wypłacanych policjantom zwolnionym ze służby, uregulowanie zobowiązań wynikających z umowy między rządem RP a rządem Republiki Czeskiej o współpracy w zakresie odnoszenia się do skutków na terytorium Republiki Czeskiej wynikających z eksploatacji kopalni odkrywkowej węgla brunatnego Turów – i ostatnią taką znaczącą pozycją była wypłata dotacji przedmiotowych w celu wyrównania przewoźnikom kolejowym utraconych przychodów w związku ze stosowaniem obowiązujących ustawowych uprawnień do ulgowych przejazdów. Dodatkowo należy zauważyć, że zgodnie z opinią Komisji Finansów Publicznych z 16 listopada 2022 r. została utworzona rezerwa w pozycji 79 na zobowiązania wymagalne Skarbu Państwa w wysokości 4 000 000 tys. zł z rezerwy. Rozdysponowano 98% planu, czyli kwotę 3 918 246 tys. zł, z przeznaczeniem na pokrycie zwiększonych wpłat polskiej składki członkowskiej do budżetu Unii Europejskiej. Wzrost ten wynikał przede wszystkim ze znacznie wyższego niż planowany poboru należności celnych,

z aktualizacji danych makroekonomicznych, tj. podstawy VAT, dochodu narodowego brutto oraz wpłaty opartej na nieprzetworzonych opakowaniach plastikowych.

W pozycji 19 rezerwa przeznaczona na zmiany organizacyjne i nowe zadania została zaplanowana w wysokości 4 758 tys. zł. W trakcie roku budżetowego środki z rezerwy w wysokości 2 208 tys. zł zostały zablokowane, a następnie przeznaczone na utworzenie rezerwy celowej w pozycji 78 – Środki na realizację zadań związanych z kosztami obsługi długu Skarbu Państwa. Plan rezerwy po powyższych zmianach wyniósł 2 550 tys. zł i został rozdysponowany w pełnej wysokości. Środki przekazano do dysponentów na realizację zadań wynikających z przyjętych przez Radę Ministrów uchwał w sprawie częściowego podziału rezerwy celowej na zwiększenie wynagrodzeń wynikające ze zmian organizacyjnych i nowych zadań w państwowych jednostkach budżetowych.

Następna rezerwa, w pozycji 21, jest na zwiększenie wynagrodzeń przeznaczonych na wypłaty dla osób odwołanych z kierowniczych stanowisk państwowych, nagrody jubileuszowe, odprawy emerytalne, ekwiwalenty za niewykorzystany urlop dla pracowników jednostek organizacyjnych stanowiących wyodrębnioną część budżetową, w której zatrudnienie nie przekraczało 50 osób. Ta rezerwa została zaplanowana w wysokości 2 000 tys. zł zgodnie z ustawą o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej. W trakcie roku budżetowego środki rezerwy w wysokości 838 tys. zł zostały zablokowane, a następnie przeznaczone na utworzenie rezerwy celowej w pozycji 78 – Środki na realizację zadań związanych z kosztami obsługi długu Skarbu Państwa. W wyniku powyższego plan rezerwy wyniósł 1 162 tys. zł i został rozdysponowany w pełnej wysokości z przeznaczeniem na sfinansowanie wynagrodzeń oraz pochodnych od wynagrodzeń u 30 dysponentów, u których wystąpiło zapotrzebowanie na środki.

Rezerwa w pozycji 37 „Środki na realizację programów poręczeniowo-gwarancyjnych, innych programów rządowych wspieranych gwarancjami Skarbu Państwa oraz wydatków na obsługę zadłużenia należności i innych operacji finansowych Skarbu Państwa” została zaplanowana w wysokości 1 920 165 tys. zł. Rezerwa została rozdysponowana w pełnej wysokości, z przeznaczeniem na zasilenie części budżetowej 79 – Obsługa długu Skarbu Państwa dodatkowymi środkami dookreślonymi w ustawie budżetowej na rok 2022. Zapotrzebowanie to wynikało ze wzrostu kosztów obsługi w efekcie wzrostu stóp procentowych.

Rezerwa w pozycji 44, tj. „Dofinansowanie realizacji niektórych zadań kontynuowanych, w tym środki na odbudowę dochodów budżetu państwa i zadań związanych z poprawą finansów publicznych”, została zaplanowana w wysokości 2 331 999 tys. zł. W trakcie roku budżetowego środki rezerwy w wysokości 164 600 tys. zł zostały zablokowane, a następnie na podstawie polecenia prezesa Rady Ministrów przeznaczone na utworzenie rezerwy celowej w pozycji 76 na wpłatę do Funduszu Pomocy; 670 714 tys. zł zostało zablokowane, a następnie na podstawie polecenia prezesa Rady Ministrów przeznaczone na utworzenie rezerwy celowej w pozycji 80 na wpłatę do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19. W wyniku powyższego plan rezerwy wyniósł 1 496 675 tys. zł i został rozdysponowany w pełnej wysokości z przeznaczeniem na: realizację programu wieloletniego „Modernizacja Krajowej Administracji Skarbowej w latach 2022”, realizację inwestycji pod nazwą „Budowa nowej siedziby ambasady w Berlinie”, realizację pozostałych zadań związanych z odbudową dochodów budżetu państwa i poprawą finansów publicznych, w tym dotyczących poprawy efektywności funkcjonowania KAS, a także podwyższenia od 1 lipca 2022 r. wynagrodzeń wraz z pochodnymi pracowników urzędów wojewódzkich.

Rezerwa w pozycji 46, tj. „Wspieranie zwalczania przemytu i podrabiania wyrobów tytoniowych”, została zaplanowana w wysokości 8 300 tys. zł. Środki z rezerwy rozdysponowano w wysokości 8 128 tys. zł zgodnie z przeznaczeniem rezerwy – głównie dla służb celno-skarbowych w kwocie 4 850 tys. zł. Ponadto dla Straży Granicznej przeznaczono kwotę 1 278 tys. zł, a dla Policji 2 000 tys. zł.

Rezerwa w pozycji 56 to jest kwestia zmian systemowych i niektórych zmian organizacyjnych, w tym nowych zadań. Rezerwa została zaplanowana w wysokości 2 646 275 tys. zł. W trakcie roku budżetowego rezerwy w wysokości 103 400 tys. zł zostały zablokowane, a następnie na polecenie prezesa Rady Ministrów przeznaczone na utworzenie rezerwy celowej w pozycji 76 na wpłatę do Funduszu Pomocy; 990 541 tys. zł zostało zablokowane,

a następnie na polecenie prezesa Rady Ministrów przeznaczone na utworzenie rezerwy celowej w pozycji 80 na wpłatę do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19. Plan rezerwy po powyższych zmianach wyniósł 1 552 334 tys. zł i został rozdysponowany w pełnej wysokości z przeznaczeniem na zadania sportowe, infrastrukturalne związane z realizacją ustawy o wsparciu i przygotowania III Igrzysk Europejskich w 2023 r., w tym na dotację celową związaną z opłatą licencyjną, wpłatę do Krajowego Funduszu Drogowego jako rekompensata braku wpływów z obniżenia wysokości stawki opłaty elektronicznej za przejazd z kilometra drogi krajowej lub jej odcinka w okresie od dnia 1 października do 31 grudnia 2021 r., sfinansowanie świadczeń na zakup odbiorników cyfrowych dla gospodarstw domowych i obsługę programu w związku z wejściem w życie ustawy o wsparciu gospodarstw domowych w ponoszeniu kosztów związanych ze zmianą standardu nadawania naziemnej telewizji cyfrowej, pokrycie wydatków dotyczących powoływania i funkcjonowania Centralnego Biura Zwalczania Cyberprzestępczości, realizację zadań wynikających z ustawy o ochotniczych strażach pożarnych oraz ustawy o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich.

Rezerwa w pozycji 68, tj. „Rezerwa na sfinansowanie kosztu netto dla operatora wyznaczonego z tytułu obowiązku świadczenia usług powszechnych”, została zaplanowana w wysokości 6 900 tys. zł. Dysponent nie wystąpił z wnioskiem o uruchomienie środków z rezerwy. Całość środków została zablokowana i przeznaczona na utworzenie rezerwy celowej, pozycja 78, pod nazwą „Środki na realizację zadań związanych z kosztami obsługi długu Skarbu Państwa”. Rezerwa w pozycji 76 „Rezerwa na wpłatę do Funduszu Pomocy” została utworzona w trakcie roku budżetowego na podstawie przepisów ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa na mocy polecenia prezesa Rady Ministrów z 16 marca 2022 r. wydanego ministrowi finansów. Rezerwę utworzono z wydatków zablokowanych przez ministra finansów w części 83 rezerwy celowej w wysokości 2 057 319 tys. zł. Środki rezerwy rozdysponowano w pełnej wysokości zgodnie z jej przeznaczeniem, tj. dokonano wpłaty na Fundusz Pomocy Ukrainie.

Rezerwa w pozycji 77 „Rezerwa na wpłatę do Funduszu Pomocy” została utworzona w trakcie roku budżetowego w wysokości 250 000 tys. zł na podstawie przepisów ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa na mocy polecenia prezesa Rady Ministrów z 2 sierpnia 2022 r. wydanego ministrowi finansów. Rezerwa została utworzona z wydatków zablokowanych przez ministra finansów w części 83 pozycja 62 „Fundusz Gwarancji w Rolnictwie”. Środki rezerwy rozdysponowano w pełnej wysokości zgodnie z przeznaczeniem, tj. na wpłatę do Funduszu Pomocy.

Rezerwa w pozycji 78 „Środki na realizację zadań związanych z kosztami obsługi długu Skarbu Państwa” w wysokości 4 879 835 tys. zł została utworzona na podstawie przepisów ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Rezerwę utworzono z wydatków zablokowanych przez prezesa Rady Ministrów decyzją z 26 października 2022 r. w części budżetowej 83 – Rezerwy celowe. Środki zostały rozdysponowane w pełnej wysokości na zasilenie części budżetowej 77 – Obsługa długu Skarbu Państwa dodatkowymi środkami ponad limit określony w ustawie budżetowej na rok 2022. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Bardzo dziękuję, panie ministrze.

Szanowni państwo, mamy problem z tym, żeby połączyć się z panem posłem Patrikiem Wichrem, który miał być koreferentem dla tych części budżetowych. Tym samym poproszę pana dyrektora z Najwyższej Izby Kontroli o zabranie głosu i przedstawienie stanowiska. Pan dyrektor Stanisław Jarosz.

Dyrektor departamentu NIK Stanisław Jarosz:

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący.

Pani dyrektor Anna Rybczyńska odpowiada za tę część.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Bardzo proszę, pani dyrektor.

Wicedyrektor Departamentu Budżetu i Finansów Najwyższej Izby Kontroli Anna Rybczyńska:

Dziękuję, panie przewodniczący.

Panie przewodniczący, szanowni państwo, zacznę od rezerwy ogólnej. Kontrola w zakresie rozdysponowania rezerwy ogólnej została przeprowadzona w Ministerstwie Finansów oraz w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Kontrola w Ministerstwie Finansów nie wykazała w tym zakresie nieprawidłowości. Do ministra finansów nie wpłynął żaden wniosek dysponenta części w sprawie przyznania środków z rezerwy ogólnej na mocy przepisów rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie dysponowania tą rezerwą. Minister finansów nie korzystał z uprawnienia do zwiększania wydatków poszczególnych części o kwotę do 2 000 tys. zł, natomiast minister finansów wydawał decyzje zwiększające plany wydatków poszczególnych części budżetowych środkami z rezerwy ogólnej na podstawie uchwał Rady Ministrów i zarządzeń prezesa Rady Ministrów. Zbadano 18 takich decyzji na łączną kwotę blisko 203 000 tys. zł, tj. ponad 20% kwoty ogółem podzielonej decyzjami budżetowymi. Decyzje były wydawane bez zbędnej zwłoki i zgodnie z wnioskami dysponentów.

W kontroli przeprowadzonej w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów stwierdzono, że środki z rezerwy ogólnej w wysokości 72 100 tys. zł rozdysponowano na podstawie zarządzeń prezesa Rady Ministrów i przeznaczono na realizację zadań, które nie miały charakteru zadań nagłych, niemożliwych do przewidzenia, wymagających podjęcia natychmiastowych działań. Warto zauważyć, że minister finansów w informacji dotyczącej rezerwy ogólnej ujętej w ustawie budżetowej na 2022 r. i w pismach kierowanych do kancelarii w 2020 r. wskazywał, że rezerwa ogólna to szczególny instrument finansowy umożliwiający reagowanie m.in. w sytuacjach nagłych, których wystąpienia nie można było przewidzieć, a wymagających niezwłocznego wsparcia finansowego. Według Najwyższej Izby Kontroli przesłanki te powinny być uwzględnione przy rozdysponowaniu rezerwy ogólnej, gdyż wynikają z pożądanego kształtowania funkcji tej rezerwy w systemie finansów publicznych. Tymczasem środki z rezerwy ogólnej były przeznaczane m.in. na: realizację projektu „Pod białą-czerwoną”, w ramach którego dofinansowano zakup i instalację masztów i flag w wielu gminach w całej Polsce, remonty grobów i cmentarzy wojennych, organizację V Ogólnopolskiego Święta „Wdzięczni Polskiej Wsi”, realizację rządowego programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich (FIO) w latach 2021–2030, edycja 2022, i „Rządowego programu rozwoju organizacji obywatelskich na lata 2018–2030”, jak również na realizację kampanii społecznych na temat nowych programów rządowych i kampanii społecznej dotyczącej współfinansowania i finansowania z budżetu państwa i państwowych funduszy celowych zadań inwestycyjnych pod nazwą „Inwestycje z polską flagą”.

Najwyższa Izba Kontroli zwróciła już uwagę na specyfikę rezerwy ogólnej po kontroli przeprowadzonej w 2020 r. w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. To była kontrola dotycząca planowania i wykorzystania rezerw budżetu państwa i budżetu środków europejskich, NIK analizowała tę instytucję na tle innych przepisów ustawy o finansach publicznych. Wskazała wtedy, że wydatki powinny być planowane przede wszystkim w budżetach dysponentów w toku prac nad projektem ustawy budżetowej, a nie w rezerwie ogólnej i że przemawiają za tym dwa zasadnicze argumenty, tj. pierwszy z nich dotyczy zapewnienia publicznej dyskusji nad celami, zadaniami i priorytetami dysponentów w trybie debaty parlamentarnej, kolejny to pewność finansowania zadania, gdy zadanie będzie zaakceptowane i zaplanowane, a czas jego realizacji rozłożony na przykład na kilka lat, gdyż w przypadku rezerwy ogólnej dysponent nie ma gwarancji finansowania wieloletniego. Nie bez znaczenia pozostaje i to, że różne zadania powinny być finansowane w ramach tych samych wydatków, a różnorodność tego finansowania powinna być ograniczona do niezbędnego minimum. Finansowanie zadań możliwych do ujęcia w ustawie budżetowej na etapie jej opracowania ze środków rezerwy ogólnej zdaniem NIK nie tylko nie współgra z jej celem, ale również pozostaje wbrew zasadzie przejrzystości finansów publicznych. Ponadto w wyniku kontroli procesu rozdysponowania środków z rezerwy ogólnej w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów stwierdzono, że w 31 sprawach na 54 zbadane pisma informujące o nieprzyznaniu środków przekazy-

wano dysponentom części budżetowych i podmiotom, które zaoferowały realizację zadania publicznego, po upływie od 39 do 280 dni od momentu przekazania sprawy do prezesa Rady Ministrów w celu podjęcia decyzji, a w 15 sprawach pismo takie w ogóle nie zostało przekazane.

Jeśli chodzi o stanowisko NIK dotyczące rezerw celowych, to w trakcie kontroli w Ministerstwie Finansów szczegółowemu badaniu poddano 27 decyzji dotyczących uruchomienia środków z rezerw celowych budżetu państwa wydanych przez ministra finansów na łączną kwotę 16 800 000 tys. zł, tj. 31% uruchomionych środków. Ustalono, że decyzje były wydawane zgodnie z obowiązującymi przepisami i bez zbędnej zwłoki. W jednym przypadku Najwyższa Izba Kontroli uznała działania pracowników Ministerstwa Finansów za nierzetelne. Przedmiotowa sprawa dotyczyła uruchomienia środków w wysokości blisko 579 000 tys. zł z rezerwy celowej w pozycji 10 „Realizacja zadań wynikających z ustawy o funkcjonowaniu górnictwa kamiennego w latach 2022–2027”. Wniosek w tej sprawie złożył minister aktywów państwowych 7 lutego. W uzasadnieniu wniosku wskazano jedynie, że przedmiotowe środki zostaną przeznaczone na dotację celową na zadania wynikające z ustawy z dnia 7 września o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego. Już następnego dnia po złożeniu wniosku, czyli 8 lutego, minister finansów wydał w tej sprawie decyzję, przyznając środki we wnioskowanej kwocie. Ta kwestia była przedmiotem zastrzeżeń ze strony ministra finansów. Kolegium podtrzymało stanowisko NIK wyrażone w wystąpieniu. W ocenie Najwyższej Izby Kontroli weryfikacja przez ministerstwo wniosku ministra aktywów państwowych została przeprowadzona nierzetelnie. Nie dołożono należytej staranności przy rozpatrywaniu tego wniosku. Przyznane z rezerwy środki zostały przeznaczone na udzielenie pomocy finansowej spółce górniczej w formie dopłaty do redukcji zdolności produkcyjnych dla czynnych kopalń. Zgodnie z przepisami unijnymi udzielenie takiej pomocy wymagało uprzedniej zgody Komisji Europejskiej. Pomimo że warunek ten nie został spełniony, minister finansów zwiększył plan wydatków w części „Gospodarka złożami kopalni” o wnioskowaną kwotę. Pierwsza transza dotacji została przekazana jeszcze przed notyfikacją programu do Komisji Europejskiej. Notyfikacja ta miała miejsce 4 marca 2022 r., a umowę dotyczącą przekazania dotacji zawarto już 11 lutego. W ocenie Najwyższej Izby Kontroli istnieje ryzyko, że wystąpi konieczność zwrotu przez spółkę udzielonego dofinansowania.

Z omawianych na dzisiejszym posiedzeniu 12 pozycji rezerw szczegółowej kontroli Najwyższej Izby Kontroli podlegało 7 pozycji. Szczegółowemu badaniu poddano kwotę 747 500 tys. zł. Nieprawidłowości w wykorzystaniu środków w kwocie 4 200 tys. zł, stanowiącej niecały 1% badanej próby, stwierdzono w przypadku 3 pozycji, tj. pozycji 19, 44 i 56. Miało to miejsce w dwóch częściach budżetowych, tj. Województwo lubelskie oraz Środowisko. Ponadto Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła, że przeznaczenie środków ujętych w rezerwach celowych pozycji 44 oraz pozycji 56 – to są też te dwie pozycje omawiane na dzisiejszym posiedzeniu – nie jest wystarczająco jasno określone. Tytuły tych rezerw zostały na tyle ogólnie określone, że można było z nich finansować niemal dowolne zadania z każdego obszaru działalności państwa. NIK poruszała tę kwestię już w roku poprzednim w związku z przeprowadzoną w 2021 r. w Ministerstwie Finansów kontrolą opracowania ustaw budżetowych na lata 2021–2022.

NIK stwierdziła także, że w pozycji 44 zaplanowano wydatki, które nie spełniają żadnej z przesłanek wymienionych w art. 140 ust. 2 ustawy o finansach publicznych, w tym przesłanki pierwszej, najczęściej stosowanej, dotyczącej braku możliwości dokonania podziału na pozycje klasyfikacji budżetowej w okresie opracowania projektu ustawy budżetowej. W rezerwie tej ujęto m.in. środki, które powinny być zaplanowane od razu w częściach, mam tu na myśli część 19 i część 54. Po pierwsze, w rezerwie tej ujęto środki w wysokości 554 100 tys. zł na wydatki w ramach programu wieloletniego „Modernizacja Krajowej Administracji Skarbowej w latach 2020–2022”. NIK w trakcie poprzedniej kontroli wykonania budżetu państwa zwracała już uwagę na potrzebę ujmowania środków na realizację programu wieloletniego dotyczącego modernizacji KAS w planie wydatków w części 19 – Budżet, finanse publiczne, instytucje finansowe.

Kolejny przypadek, jak już wspomniałam, dotyczył części 54 – Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. NIK jako działanie nierzetelne oceniła niepodjęcie przez szefa tego urzędu starań w celu ujęcia bezpośrednio we wskazanej części środków na świadczenia przyznawane na podstawie ustawy z dnia 14 sierpnia 2020 r. o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom zesłanym lub deportowanym przez władze Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich. Zadania związane z przyznawaniem tych świadczeń urząd realizuje corocznie jako zadania stałe. W projekcie budżetu państwa w części 54 na rok 2022 na realizację tych zadań urząd zapisał w rezerwie w pozycji celowej 44 na wypłatę świadczeń 25 000 tys. zł trzeciego stopnia – i wystąpił o środki w tej kwocie. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Bardzo dziękuję.

Szanowni państwo, otwieram dyskusję w tym temacie. Bardzo proszę o zabranie głosu panią poseł Izabelę Leszczynę. Pani przewodnicząca, oddaję głos.

Poseł Izabela Leszczyna (KO):

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący.

Mam następujące pytanie do NIK: czy moglibyście państwo powiedzieć, ile jeszcze części budżetowych ma opinię opisową, a nie pozytywną? Które to są części budżetowe? Jak rozumiem, ta część 81 i 83 ma opinię opisową. To moje pierwsze pytanie. Myślę, że obserwujący nas obywatele mają pewien dysonans poznawczy, bo oto od kilku dni w doniesieniach medialnych – i taki jest stan faktyczny – jest informacja, że Najwyższa Izba Kontroli po raz pierwszy w historii wolnej Polski nie udzieliła czy nie wyraziła pozytywnej opinii w przedmiocie udzielenia Radzie Ministrów absolutorium za rok 2022. Tymczasem my mamy świadomość, że czytamy różne części i poszczególne części mogą mieć ocenę pozytywną. Natomiast chciałabym zadać takie pytanie, ono jest być może hipotetyczne, ale mam nadzieję, że pozwoli zrozumieć nam wszystkim, o czym właściwie rozmawiamy. Otóż – i to jest moje pytanie do Najwyższej Izby Kontroli – jeśli ze słów pana ministra wynika, że z budżetu państwa do funduszu antycovidowego czy covidowego przekazano niemal 12 mld zł i zysk Narodowego Banku Polskiego, czyli prawie 19 mld zł, plus prawa do emisji CO₂ także zostały przekazane do tego funduszu zamiast do budżetu państwa, co wynika z ustawy o NBP – to ja rozumiem, że to są pieniądze de facto, które powinny być pieniędzmi budżetowymi i o nich powinniśmy rozmawiać, to znaczy nad nimi NIK powinien sprawować kontrolę, a Sejm powinien kontrolować także ich wydatkowanie. W sumie te trzy największe fundusze, jak czytamy w analizie budżetu, w tym roku, o którym mówimy, czyli w 2022 r., wydały 15% całości budżetu państwa, prawie 75 mld zł. Chciałabym, żeby pan dyrektor odpowiedział mi na takie pytanie: czy gdyby rząd – założmy, że wydatki to jest 600 mld zł – napisał ustawę budżetową, że byłoby w niej 300 mld, a drugie 300 mld byłoby w funduszach Banku Gospodarstwa Krajowego, to rozumiem, że Najwyższa Izba Kontroli oceniając budżet, oceniłaby ustawę – to, co rząd przyniósł do Sejmu. No i myślę, że tu mamy jakiś cały ambaras, bo tak naprawdę to przecież art. 219 konstytucji mówi nam, czym jest budżet. To, o czym my tu dzisiaj rozmawiamy i co państwo co jakiś czas będziecie pewnie przy różnych częściach mówić, że opinia jest pozytywna – to wprowadza tylko zamęt w głowach obywateli, bo mówimy o pewnej części finansów publicznych, o pewnej części operacji finansowych, które z pieniędzy podatnika zostały wykonane w roku 2022. Chciałabym usłyszeć odpowiedź: gdyby była ta hipotetyczna sytuacja, o której mówię, 300 mld zł wydajemy przez ustawę, 300 mld zł wydajemy przez fundusze, i te 300 mld zł w ustawie byłoby wydane rzetelnie, zgodnie, formalnie z przepisami, to pewnie ocena... NIK nie wydałby oceny negatywnej? Chciałabym usłyszeć odpowiedź.

I jeszcze jedno pytanie, tym razem do pana ministra. Panie ministrze, czy istnieje w ogóle limit wydatków na przykład dla funduszu covidowego albo Funduszu Wsparcia Sił Zbrojnych? Czy jest taki limit, czy w ogóle wydatki po prostu są absolutnie Nielimitowane?

I jeśli jesteśmy przy tych funduszach, bo okazuje się, że część rezerw została – rezerw, które w ogóle przecież też są zbyt wysokie, państwo przy formułowaniu ich, przy ukła-

daniu ich łamiecie ustawę o finansach publicznych co do ich wysokości, a już kuriozum jest w nowelizacji, kiedy nowelizujecie budżet na 24 mld zł, zwiększacie deficyt, na 16 mld zł w tym roku robicie rezerwy, co do której nie wiecie, co z nią zrobicie...

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Pani przewodnicząca, prosiłbym do meritum, dobrze, bo za pół godziny...

Posel Izabela Leszczyna (KO):

Wracamy do sprawozdania.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

...zaczynamy kolejną Komisję, a my jej nie rozpoczęliśmy.

Posel Krystyna Skowrońska (KO):

Ale skończymy o czasie.

Posel Izabela Leszczyna (KO):

No trudno, będziemy do nocy.

I teraz mam jeszcze jedno pytanie.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Nie przeszkadza to państwu, że osoby...

Posel Izabela Leszczyna (KO):

Limity. To do pana ministra. Czy w ogóle są? I jeszcze bardzo często od polityków PiS tu, na tej sali, ale także z ust rządu słyszymy, że o co robimy taką awanturę, przecież Niemcy mają taki sam fundusz jak my, mają poza budżetem wsparcie armii. Chciałabym, żeby pan Sławomir Dudek, wieloletni dyrektor Departamentu Makroekonomicznego, który jest dzisiaj na sali jako ekspert, jak rozumiem, z Najwyższą Izłą Kontroli – więc chciałabym, żeby pan wyjaśnił nam, czy fundusz, który mają Niemcy, jest taki sam, podlega takim samym zasadom, czy tam też nie ma limitu i czy tam też posłowie nie mają pojęcia na przykład, że pan Błaszczak wydał prawie 80 mld parę tygodni temu w Korei, o czym nie raczył nikogo poinformować? Gdyby nie koreański deputowany, do dzisiaj byśmy o tym nie wiedzieli. Dziękuję. To na razie wszystkie pytania.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Bardzo dziękuję.

Proszę, pani przewodnicząca Krystyna Skowrońska.

Posel Krystyna Skowrońska (KO):

Zadam bardzo merytoryczne pytanie dotyczące tego, o czym mówił pan minister, dodatkowych kosztów obsługi długu z rezerwy ogólnej, innej, niż państwo przewidzieli w budżecie. Jaka to była kwota, z czym była związana i jaki był wpływ? Jeśli pan minister potrafi odpowiedzieć, to jaki wpływ miała na to inflacja i działania Narodowego Banku Polskiego?

Chciałabym się przyłączyć do pytań pani poseł przewodniczącej Leszczyny, bo ja nie wiem, jak nazwać to, o co pytamy od początku dnia dzisiejszego, od pierwszego posiedzenia Komisji. To jest ciuciubabka, kot i myszka, ale na pewno jest to aberracja, aberracja o tyle, że określonymi rozporządzeniami, gdybyśmy poszli dalej, tak jak powiedziała pani przewodnicząca Leszczyna, to moglibyśmy sobie realizować różne wydatki, nie ujmować ich w budżecie, a w budżecie mieć piękną laurkę, na którą Najwyższa Izba Kontroli nie mogłaby powiedzieć nic złego. My pokazaliśmy, i mówimy cały czas o środkach, o tych rezerwach, które są w PFR i BGK.

I raz jeszcze poproszę, bo nie otrzymałam dzisiaj takiej informacji od pana ministra: kiedy my od pana otrzymamy materiały? Dlatego złożyłam taką prośbę, aby m.in. tym zajęła się podkomisja – system bankowy, rynek kapitałowy – na ile te podmioty dokonują emisji obligacji na rynku. Chcemy wiedzieć, jak one to przekazują. Ale to jest bardzo nie w porządku. Minister będzie się bronił po raz drugi, trzeci. Nie wiem, kiedyś państwo polegniecie na takich wykrętach, na próbie objaśniania nam, że nic się nie dzieje. Po prostu w ostatnim roku zadłużamy się średnio 6 tys. zł na jednego obywatela. To jest gigantyczny, gigantyczny dług, a państwo nic nam o tym nie mówicie, jakie są środki

ostrożnościowe i co zrobić... Bo tak poza budżetem to możemy się tą formułą konstytucyjną dotyczącą długu... Państwo nam będziecie wmawiać, że my nie mamy racji. Kiedyś warto mówić prawdę. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Dziękuję bardzo.

W takim razie ja też mam krótkie pytanie, panie ministrze, państwo z Najwyższej Izby Kontroli czy państwo, którzy jesteście w roli ekspertów, odpowiedzcie mi państwo krótko i na temat: czy poza Polską fundusze istnieją pozabudżetowo i czy w innych państwach ktokolwiek korzysta z tych funduszy celowych? Bo państwo...

Poseł Krystyna Skowrońska (KO):

Ale czy tłumaczy, czy tłumaczy? Bo, że mogą być, to mogą, ale czy przedkłada informację.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Ale, pani przewodnicząca...

Poseł Krystyna Skowrońska (KO):

Zadał pan przewodniczący takie pytanie, które wygodne by było...

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Bo co?

Poseł Krystyna Skowrońska (KO):

To jest takie koło ratunkowe dla ministra.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Jakie? Pani przewodnicząca, zadaje pani pytania, które...

Poseł Krystyna Skowrońska (KO):

Koło ratunkowe. Ja myślę, że nie taka jest nasza rola.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Ale to niech pani mojej roli nie określa. Ja jestem akurat może przesadnie wyczulony na własną rolę, ale moją rolę póki co ja określam, a nie pani.

Poseł Krystyna Skowrońska (KO):

No trochę gorzej... Tak pan próbuje wykręcić się.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Ale czym się wykręcić? No państwo przedstawiacie...

Poseł Krystyna Skowrońska (KO):

Tak jak w przysłowiu.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Państwo próbujecie przedstawiać sytuację jakoś, nie wiem, przesadnie nadzwyczajnie. Ja zadałem proste pytanie, być może nie posiadam w tym zakresie wiedzy. Chciałbym, żeby poza mną jeszcze również telewizywnie usłyszeli, czy takie fundusze celowe istnieją w innych państwach i czy inne państwa z nich korzystają. Dziękuję serdecznie.

Panie ministrze, oddaję głos. Bardzo proszę.

Sekretarz stanu w MF Sebastian Skuza:

Dziękuję bardzo.

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, może zacznę od kwestii Funduszu Wsparcia Sił Zbrojnych. Z tego co pamiętam – korygujcie mnie państwo, jeżeli tutaj moja wiedza nie jest wystarczająca – był kompromis, jeżeli chodzi o głosowanie, wszyscy poparli, ale tam została przyjęta poprawka, z tego co pamiętam, żeby jednak on szedł do... I był plan przedstawiany komisji do spraw obronnościowych w trybie niejawnym. Z tego co pamiętam, jest takie rozwiązanie.

Druga rzecz, co do limitu...

Poseł Krystyna Skowrońska (KO):

Tylko że minister wyszedł z tej komisji, panie ministrze. Halo, halo, pan...

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Pani przewodnicząca, pan minister się wypowiada.

Poseł Krystyna Skowrońska (KO):

Pan wicepremier Błaszczak nic nie powiedział i wyszedł.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Pani przewodnicząca, pan minister się wypowiada.

Proszę bardzo.

Sekretarz stanu w MF Sebastian Skuza:

Pani przewodnicząca, ja nie uczestniczyłem w tej komisji, tak że nie mogę nic powiedzieć...

Poseł Krystyna Skowrońska (KO):

No ale my wiemy, że tak było.

Poseł Izabela Leszczyna (KO):

Ale jak by pan... Bo pan, panie ministrze, nie zrozumiał pytania.

Sekretarz stanu w MF Sebastian Skuza:

Druga rzecz, druga rzecz...

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Pozwólmę się ustosunkować panu ministrowi.

Sekretarz stanu w MF Sebastian Skuza:

Czy są ograniczane limity. Oczywiście jest nieprzekraczalny limit wydatków w ustawie budżetowej i ogólna kwota, jeżeli chodzi o cały zakres sektora finansów publicznych, która jest szacowana zgodnie ze stabilizującą regułą wydatkową, więc zwiększanie limitów po prostu zmniejsza tę przestrzeń.

Co do kwestii związanych z funduszami, to jak najbardziej takie fundusze istnieją, w Niemczech również. Ja nie słyszałem o tym funduszu, żeby miał jakieś takie – może nie mam takiej wiedzy – superbudżetowe źródło zasilania. Proszę pamiętać, że w Niemczech rok temu doszło do kompromisu ponadpolitycznego, zmienili konstytucję, żeby móc finansować wydatki obronne na poziomie 2% PKB. Tak bogaty kraj jak Norwegia podjął teraz starania, że osiągnie 2% PKB w roku 2026.

Jeszcze jeden przykład – podaję go często, jest to przykład Francji. We Francji dług w relacji do PKB – ich najwyższa izba kontroli Trybunał Obrachunkowy stwierdził, że Francja nie zejdzie przez dekadę z długu poniżej 100% PKB.

Co do kwestii związanych z emisjami PFR i Banku Gospodarstwa Krajowego za 2022 r. – oczywiście przekażę taki materiał, bo mamy. Tutaj jesteśmy stroną gwarancyjną. Jak najbardziej przekażemy taki materiał.

Co do kwestii kosztów obsługi długu, to koszty obsługi długu z rezerw zamknęły się kwotą ponad 32 800 000 tys. zł. Były planowane pierwotnie na 26 000 000 tys. zł. Niestety w ciągu roku... rok 2022 był rokiem znacznego wzrostu rentowności, i to nie tylko rentowności w Polsce. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Dziękuję bardzo.

Panie dyrektorze, oddaję głos. Najwyższa Izba Kontroli.

Dyrektor departamentu NIK Stanisław Jarosz:

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący.

Zostały zadane pytania dotyczące sytuacji hipotetycznych, ale to są sytuacje realne, bo właśnie biorąc pod uwagę te hipotetyczne, które by się mogły zdarzyć, Najwyższa Izba Kontroli tak a nie inaczej sformułowała opinię w przedmiocie absolutorium i tak a nie inaczej sformułowała ocenę kierunków zmian w systemie finansów publicznych. Mianowicie gdyby było tak, jak pani przewodnicząca mówi, i właśnie dlatego jest to nasze ostrzeżenie, że biorąc pod uwagę to, co umożliwiają regulacje przepisów szczegółowych, można sobie wyobrazić taką sytuację, że nie tylko 300 mld zł będzie w budżecie, ale

nawet że będzie tylko 5 mld zł w budżecie, a pozostałe 90% poza budżetem. I co wtedy? Z punktu widzenia przepisów obowiązującego prawa Najwyższa Izba Kontroli dokonałaby oceny tej części znajdującej się w ustawie budżetowej, wydając opinię taką, jaka by wynikała z tej opinii. Dzisiaj przy tym zakresie, kiedy 47 mld środków jest przeniesionych do funduszy pozabudżetowych, a reszta jest w budżecie, wydajemy opinie – 70% opinii jest pozytywnych, 30% opisowych bądź negatywnych. Taka jest struktura i pewnie jakaś struktura by była w tej sytuacji, którą hipotetycznie zakładamy. Ale tak teraz, jak i wtedy – wtedy jeszcze szerzej – NIK wskazałaby na te wszystkie nie tylko zagrożenia, ale stany faktyczne, które uniemożliwiają wypowiedzenie się na temat całości pieniędzy publicznych, które powinny być ujęte w budżecie, a są gdzieś indziej czy byłyby gdzieś indziej. Stąd m.in. prezes Najwyższej Izby Kontroli 16 czerwca skierował jeden z wniosków do Trybunału Konstytucyjnego, nie bez kozery dotyczący art. 65 ustawy o przeciwdziałaniu COVID i jego relacji do art. 219 ust. 1 o kompletności budżetu itd., bo właśnie po przekształceniu funduszu celowego w fundusz poza budżetem, czyli fundusz w BGK, doszło do takiej sytuacji i ta sytuacja budzi nasze wątpliwości, również konstytucyjne, stąd skierowany jest wniosek.

Krótko mówiąc i reasumując, NIK właśnie dlatego wskazuje, że z punktu widzenia formalnego te kwoty, które są w ustawie budżetowej, zostały ocenione w 208 kontrolach i na tej podstawie, biorąc pod uwagę również zasady ekstrapolacji danych, które badamy itd., doszliśmy do wniosku, że w tym zakresie ocena jest pozytywna, natomiast środki, które są poza budżetem, w tym wypadku tutaj mówimy chyba o 47 mld zł w 2022 r., proszę państwa – to nie jest objęte kontrolą budżetową. Czy w ogóle na ten temat mamy jakąś wiedzę? Wiedza jest taka, że w związku z sytuacją w Banku Gospodarstwa Krajowego próbowaliśmy uzyskać czy uzyskaliśmy wiedzę na temat skali poszczególnych funduszy, ile to jest pieniędzy, jakie są ich zadłużenia itd. Te dane są przedstawione w odpowiednim rozdziale, w rozdziale 10 analizy. Natomiast żeby ocenić fundusze, o czym tutaj już mówiono wcześniej, chyba pani poseł Hennig-Kłoska, teraz pani przewodnicząca, to należałoby badać u poszczególnych dysponentów tych funduszy. Myśmy jedno z takich badań zrobili, zrobiliśmy badanie niewykonania w roku 2022, ale w dłuższym okresie, zadań Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Ocena realizacji zadań w ramach tego funduszu jest negatywna. Najwyższa Izba Kontroli wydała ocenę negatywną. To nie jest kontrola budżetowa, to jest kontrola planowa Najwyższej Izby Kontroli. Takie badanie zrobiliśmy.

Teraz, jeżeli kolejne zadania funduszy narastają i kwoty w tych funduszach pozabudżetowych będą coraz większe, to również Najwyższa Izba Kontroli zrealizuje takie badania, czy na zlecenie Sejmu, czy w ramach własnego planu. Kończąc, mogę teraz powiedzieć tylko tyle, że jeżeli jest tutaj jakieś niezrozumienie, to właśnie problem polega na tym, że NIK nie mogła – biorąc pod uwagę nawet ten hipotetyczny rozwój, o którym mówi pani przewodnicząca – nie powiedzieć o tym, że poza ocenę formalną tego, co jest w ustawie budżetowej, tu dokonaliśmy oceny w tych 200 kontrolach, jest cały obszar wyprowadzony... znaczy „wyprowadzony” – zorganizowany zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa poza budżetem. Po pierwsze, wątpliwość konstytucyjna została złożona w trybie wniosku do Trybunału Konstytucyjnego, po drugie, wszystkie ostrzeżenia dla jawności i przejrzystości finansów publicznych oraz konsekwencje opisujemy na trzech stronach opinii w przedmiocie absolutorium. Pierwsza strona analizy, ta negatywna ocena kierunków zmian, jest właśnie o tym. To nie jest o ocenie wykonania budżetu państwa, ale jak... Z drugiej strony NIK nie może również tego nie napisać, nie może być tak. No właśnie, gdybyśmy zrobili tak, że dajemy tylko ocenę formalną i przemilczamy te kwestie, to wtedy rzeczywiście nie byłaby zrealizowana rola Najwyższej Izby Kontroli. Rola ta jest zrealizowana właśnie w takim pojęciu, które pokazuje, jak wygląda wykonanie ustawy budżetowej – i to badanie według wszelkich metodologii, które stosujemy, zostało dokonane i tu jest przedstawiane, co się dzieje z resztą finansów, która jest poza systemem i co do której wskazujemy na konieczności zmian. Wskazujemy na konieczności zmian, ale NIK nie ma możliwości władczych. Decyzję w tym zakresie, po pierwsze, podejmuje parlament, bo to on decyduje w różnych ustawach o tym, że są na przykład fundusze pozabudżetowe, że nie mają charakteru funduszy celowych –

bo tutaj jest mowa o przykładach niemieckich czy innych państw. Te fundusze – tu zaraz pan doktor Dudek, który jest jednym z ekspertów, a kolejnym ekspertem jest pan doktor Kluza, którzy nam pomagali w tym całym obszarze, o którym teraz rozmawiamy – to są fundusze pozabudżetowe. To funkcjonowanie w trybie funduszy pozabudżetowych o takiej organizacji naszym zdaniem nie może być tolerowane.

Właśnie, bo chciałem tylko dokończyć, że z jednej strony za to odpowiada parlament, ale nie tylko, bo teraz tak, parlament tworzy reguły, tworzy ustawy, a o tym, ile pieniędzy jest przeprowadzanych poza ustawą budżetową, decyzje zapadają na poziomie Rady Ministrów, prezesa Rady Ministrów – na przykład plan finansowy Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 zatwierdza prezes Rady Ministrów – poszczególnych ministrów. W związku z tym nie można powiedzieć, że nie mamy prawa wypowiedzieć się o tych rozwiązaniach, bo to jest sprawa parlamentu. Nie. Reguły prawne, które uchwalił parlament – zresztą na wniosek Rady Ministrów, to wiemy, ale uchwalił parlament, więc to są reguły uchwalone przez parlament – wypełnia treścią Rada Ministrów. A my możemy wypowiadać się w uchwale w przedmiocie absolutorium. Dziękuję bardzo.

Jeżeli byłyby jakies... Pan doktor Dudek został poproszony. Pan przewodniczący decyduje, co dalej. Ja bym prosił, żeby jeszcze kilka zdań padło o tym funduszu niemieckim.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Panie doktorze, w takim razie bardzo gorąco bym prosił o kilka zdań i przechodzimy dalej, bo z godziny na godzinę mamy coraz większe opóźnienia. Jakoś dzisiaj wyjątkowo...

Posel Krystyna Skowrońska (KO):

Może planowanie nam nie wyszło.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Może. A może po prostu doprowadzimy do tego, że skrócę wypowiedzi – może.

Bardzo proszę, panie doktorze.

Prezes zarządu Instytutu Finansów Publicznych Sławomir Dudek:

O, już działa. Przepraszam, ale jak ostatnio byłem w Sejmie jako pracownik Ministerstwa Finansów, jeszcze takiej technologii nie było. Może się przedstawię, bo 23 lata pracowałem w Ministerstwie Finansów i zajmowałem się takimi sprawami, a teraz jestem prezesem Instytutu Finansów Publicznych, którego pracownicy to w większości byli pracownicy Ministerstwa Finansów. Łącznie nasze doświadczenie w resorcie finansów to jest 150 lat, jak ostatnio wyliczyłem.

Pan minister Skuza, z którym zresztą zaczynałem razem pracę w Ministerstwie Finansów w 1996 r., powiedział, że słyszał o niemieckich funduszach – ja je analizowałem. Miałem w ręku niemiecką ustawę budżetową, kodeks finansowy, czyli ustawę o finansach, konstytucję niemiecką. Dokładnie to przeanalizowałem. W Niemczech fundusze pozabudżetowe, te, które pojawiają się w opiniach zasłyszanych, ale nie bazujących na analizach, to są państwowe fundusze celowe. W Polsce mamy od lat państwowe fundusze celowe. Fundusz Ubezpieczeń Społecznych jest państwowym funduszem celowym i jest regulowany przez ustawę o finansach publicznych. A my tu mówimy o... Być może ta nazwa jest wprowadzająca w błąd, bo mamy państwowe fundusze celowe, które są w rozumieniu ustawy o finansach publicznych jednostkami budżetowymi, a te fundusze przy BGK nie są powołane na mocy ustawy o finansach publicznych. To są już... Nie wiem jak to nazwać, to są... Takie fundusze nie istnieją w żadnym kraju, na pewno nie istnieją w Niemczech. Fundusz zbrojeniowy niemiecki jest państwowym funduszem celowym. Został powołany na mocy ustawy o finansach publicznych, jest regulowany kilkoma rozdziałami w ustawie niemieckiej o finansach publicznych. Podobny jest też taki fundusz wspierania gospodarki w Niemczech, który istniał, to jest taki drugi fundusz, który jest podobnie powoływany.

I jeszcze jedną rzecz chciałem powiedzieć. Na pierwszej stronie niemieckiej ustawy budżetowej jest informacja, jakie są wydatki niemieckiego funduszu zbrojeniowego i jakie są wydatki funduszu, który możemy porównać do polskiego Funduszu Przeciwdziałania COVID-19. Są one załączane do ustawy budżetowej, są w stu procentach kontrolowane przez ministra finansów. To minister finansów decyduje o każdej złotówce.

My tu mówimy o sytuacji, w której Najwyższa Izba Kontroli nie jest w stanie do końca ustalić, kto jest dysponentem pieniędzy w tych funduszach – tam dysponentem jest minister finansów, kontroluje każdą złotówkę. Te fundusze są pod kontrolą parlamentu. Niemiecki fundusz zbrojeniowy... O jego wydatkach decydują posłowie, parlament decyduje o każdej złotówce.

Pan minister Skuza powoływał się na poprawkę. Tutaj jest tylko mowa o informacji, do informacji, ale polscy posłowie nie decydują o wydatkach funduszu zbrojeniowego – niemieccy decydują. Niemieccy posłowie w Bundestagu również decydują o limicie tych funduszy. Niemiecki fundusz zbrojeniowy ma limit z góry, nie może się więcej zadłużyć niż 100 mld euro. To jest może duża kwota w realiach polskich, ale to jest 2,5% PKB. On nie może do końca świata wydać więcej niż 2,5% PKB. Nasz fundusz zbrojeniowy może wydać, ile chce, może wydać nawet 100% PKB bez kontroli parlamentu, bez zgody parlamentu. Dowiadujemy się o pożyczkach – tylko jednej pożyczce koreańskiej, która być może wyniesie dużo więcej niż cały limit funduszu niemieckiego.

I jeszcze jedna informacja. Fundusze niemieckie, które są jak państwowe fundusze celowe, nie emitują własnych drogich obligacji. Niemiecki fundusz zbrojeniowy jest finansowany skarbowymi papierami wartościowymi rządu niemieckiego. Czyli nie trzeba płacić premii dodatkowej za emitowanie tych obligacji. Najwyższa Izba Kontroli wyliczyła wspólnie z ekspertami, że koszty w przypadku funduszy w Polsce to jest ponad 12 000 000 tys. zł. Tych dodatkowych kosztów w Niemczech nie ma. To są bundy niemieckie.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Panie doktorze, ja przepraszam, ale...

Prezes zarządu IFP Sławomir Dudek:

I to tyle, co chciałem powiedzieć.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

OK. W takim razie cieszę się, dowiedzieliśmy się, że w innych państwach też są fundusze, podejmowane są...

Posel Krystyna Skowrońska (KO):

Ale fundusze są kontrolowane, mają na nie wpływ. No przecież pan próbuje dzisiaj robić taką mijankę. Nie wiem, po co dzisiaj ten ślalom.

Prezes zarządu IFP Sławomir Dudek:

Jeżeli można, panie przewodniczący, bo jest jeszcze...

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Sekundę. Nie, nie, panie...

Prezes zarządu IFP Sławomir Dudek:

Eurostat waliduje te fundusze. Jest taka tablica 2A w notyfikacji fiskalnej...

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Panie doktorze, ale nie udzieliłem panu teraz głosu.

Prezes zarządu IFP Sławomir Dudek:

A, przepraszam. Ale obywatele powinni się dowiedzieć.

Posel Izabela Leszczyna (KO):

Szkoda, bo...

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Dlaczego państwo nie pozwolicie mi dokończyć wypowiedzi? Dowiedzieliśmy się, że są takie fundusze i są inaczej konstruowane, ale też nie odnośmy się tylko i wyłącznie do jednego państwa. Bo pan odnosi się tylko i wyłącznie do Niemiec. Dowiedzieliśmy się o tym, że w innych państwach też istnieją takie fundusze, i będziemy pewnie korzystać z doświadczeń tak samo innych w odniesieniu do kontroli tych funduszy.

Proszę państwa, chciałbym, żebyśmy naprawdę przechodzili dalej, bo za drzwiami mamy kolejne grupy, które będą czekały kolejną godzinę. Bo myślę, że będziemy mieli opóźnienie za chwilę o kolejną godzinę.

Dziękuję państwu serdecznie.

Czy mamy jeszcze w odniesieniu do tego tematu jakieś pytania?

Poseł Krystyna Skowrońska (KO):

Jak pan mi nie da teraz, to potem powiem, przy swoim koreferacie.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Ale pani w każdej sytuacji się wypowiada, nawet nie pytając o zdanie, czy może. Nie widzi pani tego, pani przewodnicząca? Bardzo proszę.

Poseł Krystyna Skowrońska (KO):

Ja jednak chciałabym, abyśmy zasięgnęli opinii. Myślę, że zwrócimy się o opinię, jak jest w innych krajach, bo jest nam potrzebna taka ekspertyza. Pan przewodniczący w tym kontekście skrócił, bo powiedzą, że są. My pokazujemy, że my nad tymi funduszami nie mamy kontroli. W pytaniach, które ja zadawałam, pani przewodnicząca Leszczyna, pokazywałyśmy, czym różnią się właśnie te fundusze: brak wpływu, brak możliwości oceny, brak oceny razem z budżetem przez Komisję Finansów Publicznych, przez parlament. Na tym pokazujemy, jaka jest różnica.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Mam nadzieję, że przyszły parlament doprowadzi do sytuacji takiej, żeby...

Poseł Krystyna Skowrońska (KO):

Zacznijcie od siebie. Przez osiem lat zrobiliście z finansów publicznych karykaturę – karykaturę.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Pani przewodnicząca, jakbyście robili na 300 mld zł karykatury z polskiego budżetu, to być może dzisiaj by te fundusze nie powstawały, ale to już... Naprawdę, skończmy tę dyskusję.

Poseł Krystyna Skowrońska (KO):

Policzmy.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Policzmy. Bardzo dobrze, liczymy.

Szanowni państwo, czy są jeszcze jakieś uwagi do dwóch części – mówię o części 81 i 83? Zakończyliśmy w takim razie omawianie tych części.

Przechodzimy do omawiania podpunktu szóstego, a więc 85 część budżetowa. Przypominam, że mamy jeszcze kilka podpunktów, a później jeszcze punkt drugi. Bardzo proszę, część budżetowa 85 – Budżet wojewodów ogółem. Bardzo proszę.

Sekretarz stanu w MF Sebastian Skuza:

Szanowny panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, w zakresie części 85 – Budżety wojewodów dział 756 ukształtował się następująco. W ustawie budżetowej na rok 2022 nie były planowane dochody w ramach tego działu. Zrealizowane dochody wyniosły 9 tys. zł. Środki pochodziły głównie z tytułu przekazania środków pozostałych po podmiocie wykreślonym z Krajowego Rejestru Sądowego. Wydatki w ramach tego działu również nie były planowane. W wyniku rozdysponowania środków ujętych w rezerwach celowych plan wydatków został zwiększony o kwotę 350 319 tys. zł i zrealizowany w wysokości zwiększenia z przeznaczeniem na zwrot gminom utraconych dochodów w związku ze zmianą zakresu opodatkowania elektrowni wiatrowych w kwocie 337 289 tys. zł oraz w związku ze zwolnieniem z podatku od nieruchomości w parkach narodowych, rezerwach przyrody i przedsiębiorców o statusie centrum badawczo-rozwojowego w kwocie 13 030 tys. zł.

Odnosząc się do działu 759 – Różne rozliczenia, należy poinformować, że w dziale tym zrealizowano dochody w wysokości 1 117 tys. zł, które stanowiły główne wpływy związane z realizacją zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego. Wydatki

w ustawie budżetowej na rok 2022 zostały zaplanowane w łącznej kwocie 146 163 tys. zł. W toku realizacji budżetu plan został zmieniony. Zmiany polegały głównie na zmniejszeniu wydatków o kwotę 90 290 tys. zł w wyniku rozdysponowania i przeniesienia do innych działów środków rezerw zaplanowanych w budżetach wojewodów, zwiększeniu wydatków o kwotę 146 411 tys. zł w wyniku rozdysponowania rezerw celowych z przeznaczeniem głównie na zwrot części wydatków wykonanych w ramach funduszu sołectkiego w roku 2022. Zrealizowane wydatki w tym dziale wyniosły 197 880 tys. z przeznaczeniem głównie na: zwrot części wydatków wykonanych w ramach funduszu sołectkiego w 2022 r. w kwocie 135 288 tys. zł, zwrot gminom utraconych dochodów z tytułu realizacji dodatkowych zadań własnych gmin uzdrowiskowych związanych z zachowaniem funkcji leczniczych i uzdrowiska – 48 800 tys. zł, zwrot jednostkom samorządu terytorialnego poniesionych w latach ubiegłych kosztów – 10 542 tys. zł, współfinansowanie projektów w ramach programów operacyjnych europejskiej współpracy terytorialnej – 3 246 tys. zł. Szczegółowa analiza wykonania dochodów i wydatków w ramach omawianych działów została zaprezentowana w przekazanym Wysokiej Komisji materiale objaśniającym. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Bardzo dziękuję, panie ministrze.

Bardzo proszę o przedstawienie koreferatu ze strony pana posła Michała Jarosa. Panie posle, oddaję panu głos. Witam serdecznie.

Poseł Michał Jaros (KO):

Dzień dobry.

Szanowny panie przewodniczący, szanowny panie ministrze, Wysoka Komisjo, mam zaszczyt przedstawić koreferat do sprawozdania z wykonania budżetu państwa za rok 2022 w części budżetowej 85, tj. budżetu wojewodów ogółem, w zakresie dwóch działów – 756 oraz 758. Pokrótce je przedstawię.

Dział 756 to dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem. W dochodach nie były planowane dochody w tej części budżetowej, natomiast zostały zrealizowane w kwocie 9 tys. zł. Szczegółowo omawiał je pan minister, więc nie będę dokładnie mówił, z czego wynikały te dochody. Jeśli chodzi o wydatki, to w części 756 również nie były zaplanowane, natomiast wydatki w tym dziale zostały zwiększone z rezerw celowych w pozycji 16, tj. „Zobowiązania wymagane Skarbu Państwa” – 9 866 tys. zł, a także w pozycji 32 „Zwrot gminom utraconych dochodów w związku ze zwolnieniem od podatku od nieruchomości w parkach narodowych i rezerwach przyrody” – to jest kwota 340 453 tys. zł. Łączna kwota zwiększenia wynosi 350 319 tys. zł. Środki te wykorzystano w 100%, przeznaczając na wypłatę rekompensat, o których mowa w ustawie z dnia 17 listopada 2021 r. Jeśli chodzi o szczegóły, kwota dotacji przyznanych i przekazanych w 2022 r.: województwo dolnośląskie – 8 665 tys. zł, najwyższa była kwota dla województwa łódzkiego 32 181 tys. zł, wielkopolskie – 38 857 tys. zł, a także zachodniopomorskie – 109 016 tys. zł. Łącznie, jak powiedziałem wcześniej, 350 319 tys. zł.

Jeśli chodzi o część działu 758, to są rozliczenia różne. W tym dziale budżetów wojewodów zrealizowano głównie nieplanowane dochody w wysokości 1 117 tys. zł. To są dochody uzyskane przede wszystkim z: tytułów wpływów związanych z realizacją zadań zleczanych jednostkom samorządu terytorialnego, tj. 848 tys. zł, wpłat środków pozostałych po likwidacji przedsiębiorstw państwowych wraz z odsetkami, tj. 138 tys. zł, wpływów ze zwrotu dotacji oraz płatności wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystane z naruszeniem procedur pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości, tj. 110 tys. zł.

Jeśli chodzi o wydatki, to w ustawie budżetowej na 2022 r. zostały zaplanowane w łącznej kwocie 146 163 tys. zł, z czego wydatki bieżące jednostek budżetowych – 91 395 tys. zł, dotacje i subwencje – 48 782 tys. zł, współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej – 3 386 tys. zł, wydatki majątkowe – 2 600 tys. zł. Środki przeznaczone były na różne rozliczenia finansowe – 48 782 tys. zł, środki z przeznacze-

niem na dotację z budżetu państwa dla gmin uzdrowiskowych, a także rezerwy ogólne i celowe utworzone w budżetach wojewodów – 93 995 tys. zł, euroregiony – 3 386 tys. zł.

Ponadto w toku realizacji budżetu plan został zmieniony. Zmiany polegały głównie na zmniejszeniu wydatków o kwotę 90 290 tys. zł w wyniku rozdysponowania i przeniesienia do innych działów środków z rezerw zaplanowanych w budżetach wojewodów, zwiększeniu wydatków o kwotę 146 411 tys. zł w wyniku rozdysponowania rezerw celowych z przeznaczeniem na różne rozliczenia finansowe oraz euroregiony. Ponadto w 2022 r. dysponenci na podstawie art. 173 ust. 1 ustawy o finansach publicznych dokonali blokady wydatków na kwotę 466 tys. zł na podstawie polecenia prezesa Rady Ministrów. Po uwzględnieniu dokonanych zmian plan w tym dziale wyniósł 201 818 tys. zł, z tego na dotacje i subwencje – 137 794 tys. zł, wydatki bieżące – 3 407 tys. zł, wydatki majątkowe – 57 105 tys. zł, wydatki na finansowanie projektów z udziałem Unii Europejskiej – 3 513 tys. zł. Zrealizowane w 2022 r. wydatki w tym dziale wyniosły 197 880 tys. zł, tj. 98% planu po zmianach.

Realizacja wydatków w poszczególnych rozdziałach kształtowała się następująco: rozdział 75814 – 194 634 tys. zł, to jest prawie 100% planu, 99,9%, rozdział 75818 – w budżetach 16 wojewodów zostały utworzone rezerwy celowe i ogólne na łączną kwotę 93 995 tys. zł, z rezerw utworzonych w budżetach wojewodów dokonano rozdysponowania wydatków na łączną kwotę 90 339 tys. zł z przeznaczeniem na realizację zadań, głównie w działach... – nie będę ich omawiał, gdyż zrobił to pan minister – i jeszcze rozdział 75860 „Euroregiony” – 3 246 tys. zł, tj. 92,4% po zmianie planu. W rozdziale „Euroregiony” wydatkowano środki w tej wysokości, o której wspominałem wcześniej, na współfinansowanie projektów w ramach programów operacyjnych europejskiej współpracy terytorialnej 2014–2020.

Na tym bym skończył, gdyż szczegółowo omówił to pan minister. Dziękuję serdecznie, panie przewodniczący.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Bardzo dziękuję, panie pośle, za przedstawienie koreferatu.

Bardzo gorąco proszę o stanowisko Najwyższej Izby Kontroli.

Dyrektor departamentu NIK Stanisław Jarosz:

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący.

Zarówno w przypadku działu 756, jak i 758 dochody i wydatki zrealizowane w ubiegłym roku stanowiły poniżej 1% wielkości ogółem w budżetach wojewodów, w związku z tym nie były przedmiotem szczegółowego badania Najwyższej Izby Kontroli.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Dziękuję serdecznie.

Szanowni państwo, otwieram dyskusję w tym punkcie. Czy są osoby chętne do zabrania głosu? Nie widzę. Wobec tego stwierdzam zakończenie omawiania wykonania budżetu w części budżetowej 85.

Proszę państwa, w takim razie będziemy przechodzili do części 79 – Obsługa długu Skarbu Państwa. Ale mam taką gorącą prośbę. Proszę państwa, jest praktycznie dziesięć po, jesteśmy w niedoczasy dziesięć minut. Moja gorąca prośba, abyśmy punkt drugi, a więc rozpatrzenie informacji o poręczeniach i gwarancjach udzielonych w 2022 r. przez Skarb Państwa niektórym osobom prawnym oraz Bankowi Gospodarstwa Krajowego, przełożyli na 28 czerwca, czyli na kolejne posiedzenia naszej Komisji, na godzinę 13:00. To już ustaliłem tutaj. Bo tak będziemy mieć grubo ponad godzinę spóźnienia. Dobrze? Proszę też gorąco, bo musimy szanować osoby, które do nas przybyły na Komisję...

Proszę państwa, przechodzimy w takim razie do części budżetowej 79 – Obsługa długu państwa. Panie ministrze, zakładam, że będzie to omawiane razem z przychodami i rozchodami, więc gorąco proszę, panie ministrze...

Sekretarz stanu w MF Sebastian Skuza:

Jeżeli można, panie przewodniczący, to tak bym prosił.

Szanowny panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, wydatki na obsługę długu Skarbu Państwa określa część 79 budżetu. Na obsługę długu Skarbu Państwa w usta-

wie budżetowej na rok 2022 zaplanowano kwotę 26 000 000 tys. zł, z tego na obsługę zadłużenia należności innych operacji finansowych Skarbu Państwa na rynku krajowym – 20 770 500 tys. zł, na rynkach zagranicznych 5 229 500 tys. zł. W ciągu roku decyzjami ministra finansów limit wydatków został podwyższony do wysokości 32 800 000 tys. zł. Jednocześnie w ramach części budżetowej minister finansów dokonał przesunięć wydatków pomiędzy rozdziałami i paragrafami oraz poszczególnymi rodzajami instrumentów. Ostatecznie realizacja tego planu po zmianach wyniosła 32 718 300 tys. zł, tj. 99,8% planu po zmianach, z tego 27 684 000 tys. zł na obsługę zadłużenia krajowego, 5 034 300 tys. zł na obsługę zadłużenia krajowego. Wydatki poniesione w 2022 r. na obsługę długu Skarbu Państwa były wyższe od wydatków poniesionych w 2021 r. o 6 769 600 tys. zł, tj. o ok. 26%. Było to wypadkową głównie wzrostu średniego oprocentowania długu i środków z konsolidacji przyrostu obsługiwanego zadłużenia i zmian kursowych – nastąpiło osłabienie złotego wobec euro i dolara, zwłaszcza w końcówce roku – oraz efektów przeprowadzonych w latach 2020–2021 transakcji SWAP i mniejszej skali zamiany obligacji zapadających na kolejny rok. W 2022 r. nastąpił wzrost udziału kosztów obsługi długu w wydatkach budżetu państwa ogółem z 5% do 6,3%. Relacja do PKB zwiększyła się o 0,1%, z 1% do 1,1%.

W zakresie dochodów zrealizowanych w związku z obsługą długu Skarbu Państwa w części 78 w ustawie budżetowej na rok 2022 zostały zaplanowane dochody w wysokości 1 169 400 tys. zł. Realizacja dochodów wyniosła 1 319 900 tys. zł, czyli 12,9% więcej niż w ustawie budżetowej, w tym dochody krajowe 1 218 000 tys. zł i dochody zagraniczne – 101 800 tys. zł. Wyższe wykonanie wynikało głównie z wyższego zakładanego poziomu stóp procentowych na międzynarodowych rynkach finansowych. Realizacja dochodów ze sprzedaży skarbowych papierów wartościowych na rynku krajowym była na poziomie zbliżonym do zakładanego, jako wypadkowa wyższego ich oprocentowania, ale i niższej sprzedaży.

Finansowanie potrzeb pożyczkowych. Plan przychodów i rozchodów budżetu państwa w części 98 – Potrzeby pożyczkowe netto budżetu państwa w roku 2022 kształtowały się na ujemnym poziomie 5 610 000 tys. zł wobec zakładanej w ustawie budżetowej dodatniej kwoty 58 236 500 tys. zł i były niższe o 63 846 600 tys. zł. Było to głównie wynikiem niższych potrzeb z tytułu: niższego deficytu budżetu państwa o 17 300 000 tys. zł, deficytu budżetu środków europejskich – o ponad 8 800 000 tys. zł, zarządzania płynnością sektora publicznego – ok. 21 300 000 tys. zł, zarządzania środkami europejskimi – o 12 400 000 tys. zł. Saldo pozostałych pozycji niemal 4 000 000 tys. zł.

Struktura finansowania potrzeb pożyczkowych netto była następująca: skarbowe papiery wartościowe na rynku krajowym – dodanie saldo w wysokości 4 830 400 tys. zł, obligacje na rynkach zagranicznych, kredyty w międzynarodowych instytucjach finansowych, pożyczki w ramach instrumentu SURE – dodatnie saldo w wysokości 17 408 800 tys. zł, zmiana środków budżetowych – ujemne saldo na poziomie 27 849 400 tys. zł, czyli wzrost stanu środków. Potrzeby pożyczkowe brutto – suma potrzeb pożyczkowych netto i wykupu długu zapadającego w 2022 r. wyniosła 162 740 000 tys. zł wobec założonej w ustawie kwoty 221 953 500 tys. zł. Niższy o 59 213 500 tys. zł poziom tych potrzeb był wypadkową niższych potrzeb netto o ponad 63 800 000 tys. zł oraz wyższego wykupu długu o ponad 4 600 000 tys. zł. Czyli był to efekt wyższego wykupu obligacji oszczędnościowych oraz osłabiającego się złotego. Finansowanie potrzeb pożyczkowych brutto w 2022 r. było następujące: prefinansowanie w 2021 r. na przetargach zamiany obligacji w wysokości 24 141 300 tys. zł, sprzedaż skarbowych papierów wartościowych na rynku krajowym – 121 577 000 tys. zł, finansowanie zagraniczne, sprzedaż obligacji, zaciąganie kredytów w miejscach pożyczki z instrumentu SURE – 44 871 000 tys. zł. Ponadto nastąpił wzrost środków budżetowych o 27 849 400 tys. zł.

W wyniku zrealizowanej struktury finansowania potrzeb pożyczkowych główne parametry ryzyka długu Skarbu Państwa ukształtowały się na następujących poziomach: udział długu nominowanego w walutach obcych pozostawał na tym samym poziomie, czyli 23,3%, średnia zapadalność długu krajowego wyniosła 4,11 roku, średnia zapadalność długu – 4,84 roku. Było pewne wydłużenie do roku 2021 – mówię o średniej zapadalności długu ogółem, w 2021 r., było to 4,75. Strategia zarządzania długiem zakłada utrzymanie średniej zapadalności długu krajowego na poziomie zbliżonym do 4,5 roku,

a zapadalności długu na poziomie zbliżonym do ogółem Skarbu Państwa na poziomie zbliżonym do 5 lat, z uwzględnieniem przejściowych odchyłeń wynikających z uwarunkowań rynkowych i budżetowych.

Na koniec 2022 r. państwowy dług publiczny wyniósł 1 209 600 000 tys. zł, co oznacza wzrost w stosunku do końca 2021 r. o 61 000 000 tys. zł. Wzrost państwowego długu publicznego wynika przede wszystkim ze wzrostu zadłużenia podsektora rządowego o ponad 60 000 000 tys. zł. W relacji do PKB państwowy dług publiczny wyniósł 39,3%, spadek z 47,7% z 2021 r., a wielkość uwzględniająca jeszcze wolne środki, obliczona zgodnie z art. 38a pkt 3 ustawy o finansach publicznych, wyniosła 35,4% w relacji do PKB, spadek z 40% w odniesieniu do roku 2021.

Zadłużenie sektora rządowego i samorządowego według definicji Unii Europejskiej wyniosło 1 512 200 000 tys. zł, co oznacza wzrost w stosunku do końca 2021 r. o 101 700 000 tys. zł. Wzrost wynikał przede wszystkim ze wzrostu zadłużenia sektora rządowego, w tym skonsolidowanego długu Skarbu Państwa oraz funduszy zarządzanych przez Bank Gospodarstwa Krajowego. Relacja do PKB zadłużenia sektora instytucji rządowych i samorządowych wyniosła 49,1%, spadek z 53,6% w roku 2021, a więc znajdowała się poniżej wartości referencyjnej określonej w Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Relacja ta była też istotnie niższa niż dla całej Unii Europejskiej – 84% i strefy euro – 91,6%.

Na koniec 2022 r. dług Skarbu Państwa ukształtował się na poziomie 1 238 500 000 tys. zł, co oznacza wzrost w stosunku do końca 2021 r. o 100 400 000 tys. zł. Relacja długu Skarbu Państwa do PKB wyniosła 40,2%, spadek z 43,2% w 2021 r. Nominalny wzrost długu Skarbu Państwa w 2022 r. był głównie wypadkową potrzeb pożyczkowych netto budżetu państwa, przy deficycie budżetowym w wysokości 12 600 000 tys. zł, saldzie zarządzania środkami europejskimi, saldzie depozytów jednostek sektora finansów publicznych oraz sądowych, zwiększeniu stanu środków na rachunkach budżetowych, także obligacji przekazanych na podstawie innych ustaw, zmiany poziomu zadłużenia skarbowych papierów wartościowych, w tym przyrostu depozytów jednostek sektora finansów publicznych oraz jednostek instytucji rządowych i samorządowych w ramach zarządzania płynnością, czyli konsolidacji, a także powstałych różnic kursowych. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Bardzo dziękuję, panie ministrze.

Proszę o przedstawienie koreferatu ze strony pana posła Piotra Polaka. Panie pośle, bardzo dużo zostało powiedziane. Gorąco proszę o syntetyczne przedstawienie koreferatu.

Poseł Piotr Polak (PiS):

Tak. Dziękuję, panie przewodniczący.

Wysoka Komisjo, panie ministrze, szanowni państwo, pan minister rzeczywiście bardzo szczegółowo omówił wszystkie zagadnienia związane z długiem Skarbu Państwa, z obsługą tego długu. Najważniejsze, co w konkluzji można stwierdzić, to to, że wskaźniki, które mamy zapisane w relacji długu Skarbu Państwa do PKB, są absolutnie niezagrażone, zmniejszają się z roku na rok. W tym roku również się zmniejszyły, niezależnie od tego, w jaki sposób dług jest liczony.

Ja tylko dopowiem, że Biuro Analiz Sejmowych w swojej opinii, oceniając realizację budżetu w części 79, mówi, że sprawozdanie z wykonania budżetu państwa w tej części za rok 2022 zasługuje na przyjęcie w związku z osiągnięciem korzystniejszych od zakładanych wyników wykonania celu zarządzania długiem Skarbu Państwa w postaci minimalizacji kosztów obsługi zadłużenia. Najwyższa Izba Kontroli ocenia przedmiotową część sprawozdania pozytywnie z zastrzeżeniami, o których tu już wcześniej słyszeliśmy. Są takie stwierdzenia chociażby wystąpienia pokontrolnego, gdzie czytamy, że ocena pozytywna budżetu państwa w części 89 – Realizacja przychodów i rozchodów związanych z finansowaniem pożyczkowych jest oceniana również pozytywnie. „Minister finansów przestrzegał limitów i działał w granicach upoważnień określonych w ustawie budżetowej i w innych ustawach, zapewniał środki na pełne i terminowe sfinansowanie w 2022 r. potrzeb pożyczkowych budżetu państwa”.

Szanowni państwo, wobec powyższego moja konkluzja również jest taka, że sprawozdanie budżetu państwa w części 79 jest absolutnie do przyjęcia przez naszą Komisję Finansów Publicznych. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Bardzo dziękuję.

Panie dyrektorze, czy... Nie wiem, jakiś inny przedstawiciel? Najwyższa Izba Kontroli. Bardzo proszę o zabranie głosu.

Dyrektor departamentu NIK Stanisław Jarosz:

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący.

Postaram się razem powiedzieć kilkanaście zdań w obszarach tych trzech części, czyli 79, a później 98 i 97. Wydatki na obsługę długu Skarbu Państwa w ocenie Najwyższej Izby Kontroli zostały prawidłowo zaplanowane i zrealizowane na cele określone w ustawie budżetowej w ramach ustalonych limitów. Zostały poniesione zgodnie z warunkami określonymi w listach emisyjnych, umowach oraz zgodnie z dokumentami stanowiącymi podstawę płatności w należnych wysokościach i odpowiednich terminach. Wydatki te wyniosły prawie 32 700 000 tys. zł. Koszty finansowania długu w 2002 r. nie wzrosły znacznie w odniesieniu do poprzedniego roku ze względu na istotny udział w zadłużeniu obligacji stałoprocentowych wyemitowanych w latach wcześniejszych, z niższym oprocentowaniem. Sprzedaż nowych serii obligacji ze znacznie wyższym kuponem wpłynie na koszty obsługi długu, począwszy od 2023 r., ponieważ wtedy zostaną wypłacone pierwsze odsetki od tych obligacji. Natomiast w 2022 r. blisko czterdziestokrotnie wzrosły wydatki na odsetki od środków przyjmowanych w depozyt i zarządzanie przez ministra finansów. Wyniosły one 4 800 000 tys. zł i były najwyższe od początku wprowadzenia tego mechanizmu, przede wszystkim oczywiście na skutek wzrostu stóp rynkowych oraz stopy depozytowej NBP, które są podstawą do wyliczenia odsetek od tych depozytów.

Jeżeli chodzi o księgi rachunkowe części 79, na podstawie umów zawartych z ministrem finansów księgi były prowadzone przez Bank Gospodarstwa Krajowego. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie zaopiniowała prowadzenie ksiąg rachunkowych w tej części oraz roczne sprawozdanie budżetowe za 2022 r. sporządzone przez ministra finansów dla części 79 budżetu państwa. Jeżeli chodzi o plan przychodów i rozchodów, to tutaj sformułowaliśmy ocenę opisową wykonania w 2022 r. budżetu państwa w częściach 98 i 97 – Przychody i rozchody, związane z finansowaniem potrzeb pożyczkowych budżetu państwa oraz z prefinansowaniem zadań realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej. Tutaj była ocena pozytywna. Na pozytywną ocenę zasługuje na pewno fakt, że minister finansów zapewnił pełne i terminowe sfinansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa w 2022 r., że przestrzegał limitów oraz działał w granicach upoważnień określonych w ustawie budżetowej i innych ustawach. Pozytywnie oceniono również wykorzystanie środków złotych i walutowych zgromadzonych w ramach zarządzania płynnością budżetu państwa, co obniżyło potrzeby pożyczkowe budżetu państwa, mimo że jak wcześniej powiedziałem, kosztowało trochę więcej – no ale kosztowało więcej dlatego, że wzrosły stopy procentowe. Jeżeli chodzi o koszty utrzymania płynności, to tutaj nastąpił istotny wzrost kosztów utrzymania płynności, który został oszacowany na 855 000 tys. zł. Wynikał on ze wzrostu stóp procentowych na rynkach finansowych, przy czym średni stan wolnych środków w 2020 r. był niższy niż w roku 2021.

Jeżeli chodzi o utrzymywanie wysokich stanów wolnych środków, ze względu na koszty ich utrzymania można by uznać, że to jest ekonomicznie nieuzasadnione, jednak biorąc pod uwagę szereg potencjalnych zagrożeń wynikających z agresji Rosji na Ukrainę, NIK odstąpiła od oceny tego zjawiska w kategoriach ekonomicznych. Należy zauważyć, że odpowiednia wysokość wolnych środków jest jednym z podstawowych zabezpieczeń przekładających się na stabilność makroekonomiczną kraju. Ma to szczególne znaczenie w sytuacji podwyższonego ryzyka na rynkach międzynarodowych, które zmaterializowało się w latach 2020–2021 na skutek COVID-19, a na początku 2022 r. w związku z sytuacją geopolityczną spowodowaną agresją na Ukrainę. Wysoki poziom zgromadzonych środków oznaczał w tej sytuacji większą odporność budżetu na zmienną

sytuację rynkową, a tym samym na bezpieczeństwo finansowe kraju. Potrzeby pożyczkowe budżetu państwa były finansowane emisją obligacji na rynku krajowym oraz z wykorzystaniem środków złotych i walutowych. Środki te w ramach konsolidacji istotnie obniżyły potrzeby pożyczkowe.

Deficyt budżetu państwa, zaplanowany pierwotnie na 29 900 000 tys. zł, czyli prawie 30 000 000 tys. zł, wyniósł ostatecznie 12 400 000 tys. zł, czyli 40% planowanej wielkości. Należy jednak zwrócić uwagę, że zrealizowany w 2020 r. deficyt budżetu państwa, stanowiący podstawowy element potrzeb pożyczkowych netto budżetu państwa, został zniekształcony przez działania w istotnym stopniu zaburzające przejrzystość finansów publicznych oraz roczność budżetu państwa. Do takich operacji należą... – o tym już wspominaliśmy, ja tylko je wymienię, nie będę już omawiał szczegółowo – nieodpłatne przekazanie obligacji skarbowych uprawnionym podmiotom o wartości 25 900 000 tys. zł (i tutaj w naszych dokumentach jest pokazane, które instytucje, firmy, uczelnie jakie dostały kwoty).

Kolejna kwota. Stosowanie nieodpłatnego przekazywania obligacji skarbowych wybranym podmiotom jako rozwiązanie o charakterze systemowym jest w ocenie Najwyższej Izby Kontroli działaniem nieprawidłowym, jest ono niekorzystne zarówno dla Skarbu Państwa, jak i dla podmiotów dofinansowywanych w tej formie. W 2020 r. podmioty, które dokonały sprzedaży otrzymanych obligacji, straciły część ich wartości ze względu na sytuację na rynku krajowych skarbowych papierów wartościowych. Najwyższa Izba Kontroli skierowała do ministra finansów wnioski o podjęcie inicjatywy w zakresie zastąpienia przekazywania obligacji przez dotacje z budżetu państwa w odniesieniu do podmiotów, które stosownie do przepisów ustawy o finansach publicznych mogą być beneficjentami dotacji. Naszym zdaniem przyczyni się to do poprawy przejrzystości realizacji budżetu i urealni prezentowany stan nierównowagi państwa. Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła również, że minister finansów nie dochował należytej staranności, przekazując obligacje skarbowe o łącznej wartości nominalnej 1 000 000 tys. zł ministrowi aktywów państwowych z przeznaczeniem dla przedsiębiorstw górniczych. Tu powstała kwestia, że minister finansów przekazał ministrowi obligacje bez ustalenia, czy wsparcie to uzyskało zatwierdzenie Komisji Europejskiej. Działanie to Najwyższa Izba Kontroli oceniła jako nieprawidłowe.

W 2022 r. kontynuowano zapoczątkowane od 2000 r. zlecenie Bankowi Gospodarstwa Krajowego za pośrednictwem funduszy pozabudżetowych oraz Polskiemu Funduszowi Rozwoju realizację zadań państwa. Powodowało to zaniżanie wykazanego deficytu budżetu państwa, a ponadto zobowiązania dłużne zapewniające finansowanie BGK i PFR nie były ujęte w kwocie państwowego długu publicznego. Najwyższa Izba Kontroli nie kwestionuje zasadności udzielania wsparcia przez BGK i PFR, ale zwraca uwagę, że zaplanowanie tych środków i ich wydatkowanie odbyło się z pominięciem ustawy budżetowej, mimo że miało istotny wpływ na deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych oraz na przyrost długu tego sektora. Dzięki takim operacjom możliwe jest ukształtowanie dowolnej wysokości deficytu budżetu państwa. Należy jeszcze zauważyć, że finansowanie zadań publicznych przez ww. podmioty nie tylko wpływa na brak przejrzystości budżetu państwa, ale powoduje wzrost kosztów obsługi długu wynikający z emisji obligacji i zaciągniętych kredytów przez BGK i PFR, bowiem koszty ponoszone z tytułu obsługi wyemitowanych obligacji w porównaniu do kosztów obsługi obligacji skarbowych są istotnie wyższe. Najwyższa Izba Kontroli oszacowała, że tylko w 2022 r. koszty obsługi obligacji wyemitowanych w poprzednich latach na rzecz Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 i Funduszu Pomocy były wyższe o prawie 1 000 000 tys. zł, a w całym okresie zapadalności tych obligacji koszty te będą wyższe o blisko 9 500 000 tys. zł od kosztów, jakie poniósłby Skarb Państwa, gdyby samodzielnie realizował zadania tych funduszy. Uwzględniając także prowadzoną w 2020 r., 2021 r. sprzedaż obligacji emitowanych przez Państwowy Fundusz Rozwoju, oszacowane przez NIK łączne koszty obsługi obligacji BGK i PFR w całym okresie zapadalności obligacji będą wyższe o ponad 12 200 000 tys. zł, o czym już mówiono, od kosztów, jakie poniósłby budżet państwa na obsługę skarbowych papierów wartościowych. Z tego względu uzasadnione ekonomicznie byłoby realizowanie wszystkich zadań publicznych ze środków budżetu państwa zamiast ich częściowego przekazywania do funduszy pozabudżetowych.

Jeżeli chodzi o relacje spadku relacji długu do PKB, to nastąpił on we wszystkich kategoriach długu, o których tu mówimy, ale jest on w znacznej mierze skutkiem wysokiej inflacji, która w grudniu osiągnęła poziom 16,6% i wpłynęła zwiększająco na wartość nominalnego PKB. Według szacunków Najwyższej Izby Kontroli, gdyby inflacja w ubiegłym roku była na poziomie celu inflacyjnego, czyli 2,5%, to relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do produktu krajowego brutto na koniec ubiegłego roku wyniosłaby nie 49%, tylko 55,9%, więc tutaj zwracamy uwagę... W rezultacie ta kwota, która tu wszędzie pada, według nas 302 600 000 tys. zł, czyli ta różnica między państwowym długiem publicznym a długiem instytucji rządowych i samorządowych, to jest konsekwencja nie roku 2022, o którym mówiłem, tylko jest to konsekwencja narastania tego problemu w ostatnich trzech latach. Można się zgodzić, że w latach wcześniejszych były również takie sytuacje, jak na przykład Państwowy Fundusz Drogowy, ale skala tego zjawiska w ocenie Najwyższej Izby Kontroli nie zagrażała tak naprawdę jawności i przejrzystości finansów publicznych.

Myślę, że jeszcze na koniec taka rzecz – musimy to powiedzieć, dlatego że to jest prawda obiektywna. Prawda obiektywna jest taka, że zadłużenie Polski w relacji do PKB jest na obszarze zadłużeń niskich bądź średnich, bo jednak trzeba wiedzieć, że średnia w Unii Europejskiej jest 84%, a ponad 100% mają takie kraje jak Belgia, Francja, Hiszpania, Portugalia, Włochy, Grecja, więc tutaj, gdyby patrzeć na takie statystyki wprost, to rzeczywiście sytuacja jest piękna i idealna. Ale te statystyki wprost nie mówią wszystkiego, nie mówią głównie o tym, w jakich warunkach jest gospodarka kraju takiego jak Polska, która jest krajem, który się wydestaje z zupełnie innej rzeczywistości gospodarczej i który ma zupełnie inne możliwości spłacenia tego długu niż państwa, które mają bardzo wysokie zadłużenie.

Myślę, że na tym bym poprzestał, bo rzeczywiście jest mało czasu. Dziękuję bardzo, panie przewodniczący.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Bardzo dziękuję.

Szanowni państwo, otwieram dyskusję w tym punkcie. Bardzo proszę, pani przewodnicząca.

Posel Krystyna Skowrońska (KO):

Radziłabym zwrócić uwagę na ostatnie słowa pana dyrektora z Najwyższej Izby Kontroli, bo cały czas podnosimy kwestię, mówimy o funduszach poza budżetem jako dużym problemie. On pojawia się również przy długu Skarbu Państwa. Ja myślę, że opisałiście państwo w raporcie Najwyższej Izby Kontroli, chyba na str. 313 są wyartykułowane generalne mankamenty takiej formy prowadzenia czy uruchamiania funduszy poza budżetem – bez określonych limitów i przy udzielaniu gwarancji dla podmiotów.

Moje pytanie do pana ministra: jaka jest wysokość spłaty zadłużenia funduszy poza budżetowych bez określania ich limitów w ustawie budżetowej? To, co będziemy mieli, to wyjęcie spod kontroli tych zobowiązań. I pojawia się raz jeszcze taka konkluzja. Moje pytanie główne jest: skoro tak zwiększa się przyrost kosztów obsługi poza budżetem, to jakie wynagrodzenie z tytułu prowadzenia tych wszystkich funduszy pobiera Bank Gospodarstwa Krajowego i PFR, skoro Najwyższa Izba Kontroli wykazuje również, że emisja obligacji skarbowych byłaby znacznie niższa niż emisja obligacji BGK czy BFR? Poproszę na piśmie, bo to wymaga, po pierwsze, zapoznania się z tym bardzo szczegółowo, ale to pokazuje... I jeszcze pan minister, jako przewodniczący... Myślę, że proszę o odpowiedź łącznie z informacją, jak wyglądają wzrosty wynagrodzeń zarządu Banku Gospodarstwa Krajowego w ostatnich przynajmniej trzech latach – bo to jest bank państwowy – przy zwiększaniu tego rodzaju zadań. Byłoby to interesujące również w zakresie wynagrodzeń kierownictwa PFR. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Bardzo dziękuję.

Panie ministrze, rozumiem, że będzie odpowiedź na piśmie. Więc mam pytanie: czy są jeszcze jakieś uwagi do tej części w dyskusji? Nie widzę. Szanowni państwo, tym samym kończymy omawianie wykonania budżetu w części 79.

I przechodzimy tym samym miękko do państwowej osoby prawnej – Polskiej Agencji Nadzoru Audytowego. Bardzo proszę o przedstawienie referatu ze strony prezesa Polskiej Agencji Nadzoru Audytowego. Bardzo proszę.

Zastępca prezesa Państwowej Agencji Nadzoru Audytowego Justyna Adameczyk:

Rok 2022 był trzecim rokiem działania agencji. Pokróćce opowiem, jak wygląda sytuacja finansowa. Przychody agencji kształtowały się w wysokości 24 233 tys. zł, koszty – 24 930 tys. zł. Mieliśmy stratę w wysokości 696 tys. zł. To jest pierwszy rok, kiedy agencja rozliczała nadwyżkę z roku 2020, bo zasada jest taka, że koszty agencji powinny być pokryte przychodami ze składek firm audytorskich i ewentualnie innymi przychodami. Jeśli mówimy o przychodach, to główną pozycję stanowią oczywiście przychody z tytułu opłaty dotyczącej nadzoru. Ta kwota wynosiła 22 893 tys. zł i była wyższa od planowanej prawie o 5 000 tys. zł. Zastanawialiśmy się, skąd taka kwota, ponieważ ona powinna wynosić dokładnie tyle, ile było zaplanowane, ponieważ firmy audytorskie w październiku 2021 r. złożyły nam informację o przewidywanych przychodach na rok 2022 i ta stawka była ustalona na tych przychodach. Natomiast po analizie sprawozdań, które złożyły firmy audytorskie w 2022 r., wyszło nam, że sam wzrost przychodów firm audytorskich wynosił ok. 17%, więc prawdopodobnie to jest wynikiem ukształtowania się tak przychodów.

Jeśli chodzi o koszty, to one zostały zrealizowane w 86%. Główne koszty stanowiły oczywiście wynagrodzenia – fundusz wynagrodzeń w roku 2022 był na poziomie funduszu z roku 2021 powiększony o nowe etaty, które dostała agencja. Wykonanie, jeśli chodzi o wynagrodzenia osobowe, wynosiło 15 266 tys. zł i stanowiło prawie 98% wykonania. Trochę mniejsze wykonanie mamy w wynagrodzeniach bezosobowych, bo wynosiło ono 1 047 tys. zł i stanowiło 58% wykonania, ale to wynika z tego, że są tu planowane przede wszystkim kwoty na wynagrodzenia kontrolerów na umowę-zlecenie, które są uzupełniane w wypadku braku kontrolerów agencji, aby można było przeprowadzać kontrole. Jak widać, zainteresowanie jest mniejsze, ale to diagnozujemy w ten sposób, że było przesunięcie terminu badania sprawozdań finansowych, w związku z tym dostępność kontrolerów na umowę-zlecenie była zdecydowanie mniejsza. Oczywiście tutaj wynagrodzeniu odpowiadają składki, które wynosiły 2 824 tys. zł.

Następną pozycją kosztową, która jest największa, jeśli chodzi o agencję, są koszty realizacji innych zadań, czyli środki przekazane PIBR na realizację zadań powierzonych ustawą – i tu było 2 625 tys. zł. One zostały wykonane w 100%. Następną większą pozycją kosztową są usługi obce. W usługach obcych główną pozycją kosztową jest wynajem siedziby agencji. Kwota zrealizowania na poziomie 86% wynika m.in. z tego, że częściowo nie została zrealizowana amortyzacja, dlatego że nie udało nam się zakupić, które były planowane już tak naprawdę na rok 2021, ale niestety w przetargach ciągle mieliśmy jakieś problemy i w rezultacie zakup był zrealizowany dopiero na koniec roku. Natomiast trzeba pamiętać, że agencja musi zaplanować wszystkie koszty, a ponieważ była pandemia, to mieliśmy też planowane koszty delegacji polskich i zagranicznych w wysokości, jakie byłyby do poniesienia, a ponieważ część tych konferencji czy udziału w organach, w których uczestniczymy, odbywała się zdalnie, w związku z tym wystąpiły oszczędności w tym zakresie. Wynik finansowy jak zwykle będzie rozliczany w następnym roku, czyli $n+2$, i będzie miał wpływ oczywiście na to, jak będą się kształtowały przychody i składka od firm audytorskich. To tyle, jeśli chodzi o przychody i koszty.

Chciałabym jeszcze może dwa słowa powiedzieć o działalności agencji. W 2022 r. przeprowadziliśmy 149 kontroli, przy czym ze względu na ryzyko wyodrębniliśmy tematyczne, branżowe plany kontroli, czyli dotyczące ubezpieczycieli, banków czy funduszy inwestycyjnych. Warto nadmienić, że kończyliśmy kontrolę tematyczną dotyczącą badania spółek notowanych na zorganizowanych rynkach akcji prowadzonych poza rynkiem regulowanym w formie alternatywnego obrotu, czyli ASO, ponieważ zauważyliśmy tam ryzyka. Kontrole tematyczne są prowadzone po to, żeby sprawdzić, jak wygląda sytuacja, bez konsekwencji dla firm audytorskich, natomiast po to, żeby później przedstawić, jaki stan zastaliśmy, co powinno być zrobione, czyli po to, żeby firmy audytorskie zdecydowanie lepiej mogły pracować. Agencja stawia na to, żeby dawać publikacje czy po planach

kontroli rocznych, czy po innych. I też jeszcze ważnym zadaniem, które agencja zrealizowała w ubiegłym roku, było wprowadzenie nowych standardów dotyczących systemu kontroli wewnętrznej firm audytorskich, które obowiązują od tego roku. Tak, żeby nie przedłużać...

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Dziękuję bardzo, pani przewodnicząca.

Oddaję głos pani przewodniczącej Krystynie Skowrońskiej.

Posel Krystyna Skowrońska (KO):

Co do zestawienia liczbowego – nie mam uwag, ale jednak chciałabym otrzymać odpowiedź na piśmie w zakresie umów-zleceń. Państwo wskazujecie, że na wolnym rynku trudno pozyskać odpowiednie osoby, biegłych rewidentów, specjalistów w tym zakresie dla potrzeb własnych PANA – ja rozumiem, że dla potrzeb własnych PANA. Chciałam zatem zapytać: ilu pracowników z kwalifikacjami biegłego rewidenta zatrudniacie państwo bezpośrednio u siebie w PANA? Jakie jest ich średnie wynagrodzenie? Jakie jest średnie wynagrodzenie członka rady agencji?

Mam informację z rynku audytowego, który państwo nadzorujecie w zakresie rekontroli, tzn. takich następnym, jak biegli rewidenty prowadzą badania finansowe i audyty, a państwo robicie im reaudyt – to terminy, w których państwo kontrolujecie podmioty i przekazujecie zalecenia, są wyjątkowo krótkie. Jeśli podmioty nie zrealizują określonych... Nawet w tym czasie, w którym wskazują, państwo przeprowadzacie dodatkową kontrolę i ustalacie terminy. Jestem w stanie porozumieć się z państwem na temat głosów z rynku. Myślę, że tak jak pracowaliśmy nad ustawą, to myślę, że warto, żeby ująć parę rzeczy leżących u podstaw dobrego audytu, badania bilansów w podmiotach przez biegłych rewidentów, aby były one realizowane profesjonalnie. Jestem zaskoczona, że na umowę-zlecenie – że państwo własnymi siłami, przy takich składkach PANA, nie realizuje zadania, które jest wam powierzone ustawowo. Poproszę o udzielenie odpowiedzi na piśmie.

Co do samego zestawienia rachunkowego z tego sprawozdania nie mam uwag, do funkcjonalnego może, ale myślę, że to będzie wyjaśnione w odpowiedzi udzielonej na piśmie. Poproszę na piśmie.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Bardzo dziękuję...

Zastępca prezesa PANA Justyna Adamczyk:

Dobrze, to ja tylko może jedną rzecz bym powiedziała, jeśli chodzi o biegłych rewidentów. Tak jak powiedziałam, budżet nie został zwiększony na rok 2022. Średnia wynagrodzenia biegłego rewidenta, który prowadzi u nas kontrolę, to jest ok. 13 tys. zł – na rynku 20 tys. zł, w związku z tym dlatego mamy problemy z zatrudnieniem.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Bardzo dziękuję.

Proszę państwa, krótkie, naprawdę bardzo krótkie ustosunkowanie ze strony Najwyższej Izby Kontroli.

Dyrektor departamentu NIK Stanisław Jarosz:

Dobrze, panie przewodniczący. Dziękuję bardzo.

To będzie krótkie, ponieważ kontrola... Zgodnie z ustawą, zmienioną dwa lata temu, mamy obowiązek badania sprawozdania finansowego Polskiej Agencji Nadzoru Audytowego. Kontrola, badanie sprawozdania finansowego Polskiej Agencji Nadzoru Audytowego rozpoczęło się 9 maja. Zakończyliśmy kontrolę i wydaliśmy sprawozdanie z badania 16 czerwca, czyli dosłownie kilka dni temu. W ocenie biegłych rewidentów przeprowadzających badanie sprawozdania finansowe Polskiej Agencji Nadzoru Audytowego przedstawia rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej agencji na dzień 31 grudnia 2022 r. oraz jej wyniku finansowego za rok obrotowy, zakończony w tym dniu, zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami ustawy o rachunkowości oraz przyjętymi zasadami polityki o rachunkowości. Dalej jest tak – jest zgodne co do formy i treści z obo-

wiązującymi agencję przepisami prawa. Sprawozdanie zostało sporządzone na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych, zgodnie z przepisami rozdziału 2 ustawy o rachunkowości. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Bardzo dziękuję, panie dyrektorze.

Szanowni państwo, stwierdzam zakończenie omawiania wykonania budżetu w części dotyczącej Polskiej Agencji Nadzoru Audytowego.

Szanowni państwo, niestety zrzuciliśmy punkt drugi z porządku obrad Komisji z racji czasu. Tak jak powiedziałem, 28 czerwca o godz. 13:00 dołożymy ten punkt jako drugi. Tym samym kończymy posiedzenie Komisji. Jesteśmy w niedoczasie praktycznie 50 minut. Proszę dosłownie o 3 minuty przerwy higienicznej i wracamy do procedowania. Dziękuję państwu serdecznie.